

MALMÖ HÖGSKOLA
Lärarytildningen
Individ och samhälle

Examensarbete
15 högskolepoäng, avancerad nivå

Elevers förhållande till läxor i hemmiljön

Student's Relationships to Homework in the Home Environment

Annika Leveau
Maja Stolt

Lärarexamen 210hp
Samhällsorienterande ämnen och barns lärande
2010-11-16

Examinator: Thomas Småberg
Handledare: Charlotte Paggetti

Sammanfattning

Denna uppsats tar upp fenomenet läxor ur elevers perspektiv. Läxan upplevs av många som en självklarhet, detta trots att läxor inte tas upp i de styrdokument som finns kopplade till skolan idag. Syftet med uppsatsen är att utveckla en förståelse för hur elever med olika socioekonomiska bakgrunder upplever och förhåller sig till läxor i sin hemmiljö. Genom samtalsintervjuer med elever har vi undersökt hur dessa upplever sina läxor. Resultatet från samtalsintervjuerna har vi tolkat och analyserat med hjälp av Basil Bernsteins teori om sociolingvistiska koder samt tidigare forskning inom området. Uppsatsens tydligaste slutsatser är att eleverna upplever att läxor tar tid från elevernas fritid samt att syftena som eleverna upplever med läxan rör att eleverna ska lära sig kunskap. Vi har visat att samtliga elever har någon form av interaktion när det gäller läxläsningen i hemmiljön. Vi har även visat att elever från skolan med ett upptagningsområde som bland annat har en högre medelinkomst än den andra skolan förutsätts ta ett större ansvar för sina läxor.

Nyckelord: Basil Bernstein, elevperspektiv, elevintervju, läxa, socioekonomiska bakgrunder

Innehållsförteckning

1	Förord	1
2	Inledning	2
3	Syfte och frågeställning	4
4	Forskningsbakgrund	5
4.1	En definition av läxa	5
4.2	Läxans syfte.....	6
4.3	Läxan i hemmet.....	8
4.1	Läxan och tid.....	10
4.2	Slutsatser av forskningsbakgrunden.....	11
5	Teori	13
5.1	Sociolingvistiska koder	13
6	Metod	15
6.1	Kvalitativ undersökning	15
6.2	Intervjumetod	16
6.2.1	Samtalsintervju med barn.....	16
6.2.2	Val av undersökningsgrupp/intervjupersoner	17
6.3	Analys av intervjuerna	19
6.4	Etiska överväganden	20
6.5	Undersökningens validitet.....	21
6.6	Genomförande.....	22
7	Material och analys	26
7.1	Läxans syfte.....	26
7.1.1	Undervisningsrelaterade syften	26
7.1.2	Syften relaterade till elevens utveckling och omgivning	28
7.2	Interaktionen i hemmet.....	31
7.2.1	Stöd och kontroll	31
7.2.2	Rutiner kring läxan.....	32
7.3	Läxan och tid.....	33
7.3.1	Läxan och fritiden	33
7.3.2	Läxans tidsramar	34
7.4	Analys av intervjuerna som helhet.....	35

8	Slutsatser	38
9	Referenser	40
10	Bilaga 1	42
10.1	Frågeguide	42
11	Bilaga 2	43
11.1	Brev till vårdnadshavare.....	43
12	Bilaga 3	44
12.1	Sammanfattning av intervjuerna	44
12.2	Samtalsintervjuerna med eleverna	44

1 Förord

Denna uppsats har gjorts av Annika Leveau och Maja Stolt. Vi kommer i detta förord redogöra för hur vi har fördelat arbetet mellan oss två genom att gå igenom uppsatsen.

Uppsatsen har växt fram genom samtal och diskussioner mellan oss två, därigenom kommer svårigheten för oss att beskriva vad som uteslutande kommer från den ena eller den andra. Vi har dock gjort ett försök genom att visa på vem av oss som haft mest ansvar för respektive del i uppsatsen. Med ansvar menar vi, störst ansvar för att skriva stycket. De kapitel vi tagit lika mycket ansvar för är Sammanfattning, Syfte och frågeställning, Metod och Slutsatser. Maja har ansvarat för Teori, Material och Analys: Läxans syfte, Interaktionen i hemmet och Analys av intervjuerna som helhet. Annika har ansvarat för Inledning, Forskningsbakgrund, Material och Analys: Läxan och tid.

All litteratur som används i denna uppsats har vi, båda två, läst. Detta har varit ett medvetet val samt av oerhörd vikt då det varit en förutsättning för de diskussioner vi haft.

2 Inledning

Läxan är ett vedertaget begrepp, och anses lika självklar som skolan i sig.¹ Trots detta är forskningen kring ämnet, samt kunskapen om läxor begränsad. Läxor finns inte heller upptaget eller nämnt i något av styrdokument som är gällande för skolan idag. Samtidigt uttrycker utbildningsminister Jan Björklund i en debatt att läxan är ett måste i skolan ”av flera goda skäl, för det första ökar det undervisningstiden för skolarbetet, rätt använt betyder det att man lär sig mer”². Vi intresserade oss för läxan som fenomen redan då vi skrev det självständiga arbetet på grundnivå.³ Inledningsvis i arbetet ställde vi oss frågan om läxan är förenligt med att ”Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter”⁴, då vi ställde oss frågande till om skolan kan förutsätta att alla elever har stöd att tillgå hemifrån vid sin läxläsning. I vår tidigare gjorda uppsats kom vi fram till att det fanns ett samband mellan barnens upplevelser av läxan och deras tankar om föräldrarnas inställning till läxan. Arbetet visade också att pedagogen ansåg att föräldrarna hade ett ansvar att läxan blev gjord, samt att eleverna upplevde att läxan upptog såväl elevernas som föräldrarnas fritid. Arbetet gjorde att vi fick ett fördjupat intresse för vad som sker med läxan i elevens hemmiljö. Vi funderade också vidare kring vilken roll elevers olika förutsättningar har i förhållande till läxan. Vi har under vår utbildning stött på diskussioner kring huruvida föräldrarnas utbildningsnivå avspeglas i elevers skolresultat. 2006 utgav skolverket en rapport som visade att föräldrarnas utbildningsbakgrund har betydelse för elevers resultat i skolan.⁵ Detta utvecklade våra tankar om att läxan skulle kunna vara en faktor som förstärker att föräldrarnas utbildningsnivå avspeglas i elevernas skolresultat. Då våra ambitioner är att synliggöra vissa elevers perspektiv i ämnet, uppstår en svårighet i att utgå ifrån varje specifik förälders utbildningsnivå på grund av den oerhörda mängd material

¹ Westlund, 2004, s 31

² Utbildningsradion, 2008

³ Leveau, Stolt, 2009

⁴ Skolverket, Lpo 94 §1

⁵ Skolverket, 2006

som skulle behövas. Därför har vi valt att titta på en rad olika faktorer som tillsammans ger en generell bild av vilka förutsättningar som finns i de områden våra respondenter bor i. Vi har som första steg tittat på den generella utbildningsnivån i bostadsområden och kompletterat med statistik om medelinkomsten i områdena, andel förvärvsarbetande samt bostadstyp, det vill säga lägenheter, villor, radhus och liknande.

3 Syfte och frågeställning

Syftet med undersökningen är att utveckla förståelsen för hur elever upplever och förhåller sig till läxor. Eleverna i denna undersökning går i skolår 5 och bor i två områden med olika socioekonomiska villkor.

Genom förståelsen av elevernas upplevelser kan pedagoger utforma undervisningen på ett sådant sätt att barnens upplevelser tas i beaktande.

Huvudfråga:

- Hur upplever och förhåller sig elever ur skolår 5, med olika socioekonomiska förutsättningar, till sina läxor i sin hemmiljö?

Underfrågor:

- Vilka syften upplever eleverna med läxorna?
- Hur upplever eleverna interaktionen med andra personer nära elevens hemmiljö i förhållande till läxläsning?
- Hur upplever eleverna sina läxor i förhållande till tid?
- Vilka likheter och differenser kan man urskilja i de uppfattningar som eleverna från de två skolorna ger uttryck för och kan dessa likheter och differenser kopplas till den socioekonomiska sammansättningen i skolornas respektive upptagningsområden?

4 Forskningsbakgrund

Forskningsbakgrunden till denna uppsats syftar till att ge en översikt av den tidigare kunskapen inom området.⁶ Utifrån den forskning vi funnit har vi dels sammanställt en definition av begreppet läxa samt strukturerat upp tre olika temaområden *Läxans syfte*, *Läxan i hemmet* samt *Läxan och tid*. Inom temaområdena presenteras olika forskning som gjorts inom områdena och vi har försökt att visa på likheter och skillnader i de olika slutsatserna i forskningen. Som grund till denna forskningsbakgrund har vi i huvudsak tittat på forskningsresultat från Sverige. Detta då vårt syfte är att studera hur elever, som bor i Sverige, upplever läxan i hemmiljö. Därför är det viktigt att se hur den svenska skolsituationen ser ut när det gäller läxor och hur familjens roll kopplad till skolan ser ut. Vi presenterar dock viss utländsk forskning och detta beror till stor del på att det inom Sverige finns en mycket begränsad mängd forskning i ämnet.⁷

4.1 En definition av läxa

Trots att läxor är ett begrepp som så många känner till och använder sig av skulle en definition av läxa kunna diskuteras i en egen uppsats.⁸ Vi presenterar därför i detta stycke vad forskningen säger om begreppet ”läxa”. Varpå vi slutligen redogör för hur vi kommer att använda oss av begreppet i denna uppsats.

Läxforskaren Ingrid Westlund menar att läxa är ett begrepp med många dimensioner som inte går att definiera på ett enkelt sätt. Hon beskriver, utifrån elevernas egna berättelser, i *Läxberättelser – som tid och uppgift* mellan vilka variabler läxan befinner sig.

⁶ Backman, 2008, s 57, 72-73

⁷ Grändeby, 2009

⁸ Westlund, 2004, s 31

”Läxor är en svårfångad hybrid som finns någonstans i gränslandet mellan uppgift och tid, arbete och fritid, skola och hem, individ och kollektiv.”⁹

Med ”mellan uppgift och tid” menar Westlund mellan att uppgiften sätter ramarna för tiden och att tiden sätter ramarna för uppgiften.¹⁰

Liksom Westlund menar även skolforskaren Jan-Olof Hellsten, att läxan är ett svårdefinierat begrepp. Hellsten refererar till ordböcker där läxan definieras som en avgränsad skoluppgift som eleven ska utföra på ledig tid.¹¹ Hellstens problematik med att definiera läxan ligger i ”ledig tid”, då han ställer sig frågande till om det kan ses som ledig tid, då elevens tid är styrd av att utföra en skoluppgift. Det finns dock, enligt Hellsten, fyra punkter som måste ingå i en definition av läxan:

- ”Läraren ger den som uppgift åt eleverna och eleverna accepterar den.
- Läxan förhörs eller används på annat sätt.
- Eleverna tolkar uppgiften.
- Eleverna arbetar med läxan.”¹²

Den amerikanska läxforskaren Harris Cooper, formulerar sin definition av läxan (homework) enligt följande ”tasks assigned to students by school teachers that are intended to be carried out during nonschool hours”¹³.

Begreppet ”intended” förtydligas, då han beskriver att läxan eventuellt kan utföras i studierum eller skolbibliotek under tid eleverna fått av läraren. Cooper undviker svårigheten med tidens kategorisering, då han inte nämner begreppet fritid utan hänvisar till icke skoltid.¹⁴

Vi kommer i denna uppsats förhålla oss till begreppet ”läxa”, som en uppgift eleven ska utföra utanför lektionstid. Detta då vi inte vet var och när, eleverna som ingår i denna undersökning, gör sin läxa.

4.2 Läxans syfte

⁹ Westlund, 2004, s 78

¹⁰ Westlund, 2004, s 77

¹¹ Hellsten, 2000, s 120

¹² Hellsten, 2000, s 120

¹³ Cooper, 2007, s 4

¹⁴ Cooper, 2007, s 4

Inom den forskning kring läxor vi tittat på går det att urskilja två olika kategorier av syften, den första där syftena är direkt undervisningsrelaterade, det vill säga att läxans syfte kopplas till elevers skolprestationer. Den andra kategorin av syfte kan kopplas till elevers personliga utveckling och omgivning. Cooper urskiljer framförallt fyra undervisningsrelaterade mål med läxor. Målen kan vara att eleverna genom läxan ska repetera tidigare inlärd eller presenterad kunskap, förbereda sig inför kommande moment i skolan, sätta in redan bearbetat material in i nya situationer samt sätta ihop kunskapsdelar till en helhet. Inom ramarna för det tredje målet menar Cooper att eleven använder sig av tidigare kunskap för att överföra den i nya sammanhang. Om eleverna exempelvis tidigare arbetat med olika faktorer som ledde fram till den franska revolutionen och får i uppgift att överföra dessa till vad de vet om orsaker till uppkomsten revolutioner.¹⁵ Det fjärde målet Cooper pekar på syftar till att eleven kopplar samman olika kunskapsdelar till en helhet, exempel på detta kan vara att eleven använder olika kunskapsdelar för att i en rapport beskriva ett fenomen. Eleven kan då använda sina kunskaper i ett ämne, språkliga färdigheter samt kreativt utförande i en och samma rapport.¹⁶

Hellsten genomförde 1997 en litteraturgenomgång där han tittade på läxan som fenomen i dåvarande aktuell pedagogisk litteratur. Hellsten, precis som Cooper, presenterar att förberedelsen beskrivs som ett syfte med läxan. Hellsten urskiljer två olika typer av förberedelser, den ena som syftar till förberedelse inför specifika skolmoment och den andra som förberedelse för själva skolan. Det vill säga läxan ges i tidigare skolår för att förbereda eleverna inför senare skolår.¹⁷ Joyce L. Epstein, professor i sociologi, beskriver framförallt två olika syften med läxan där det finns en direkt koppling till undervisningen, det första där läxan ges för att träna färdigheter och det andra där läxans syfte är att öka engagemanget för olika uppgifter. För att eleverna ska uppnå bästa möjliga resultat med sina läxor, krävs uppmärksamhet och engagemang i den undervisning som sker under skoltid.¹⁸

I kategorin syften som är relaterade till elevens utveckling och omgivning, urskiljer Epstein fyra syften; att fostra elever att ta ansvar och planera sin tid, att etablera kontakt mellan barn och föräldrar, att informera föräldrar om skolarbetet

¹⁵ Cooper 2007, s 39

¹⁶ Cooper, 2007, s 6

¹⁷ Hellsten, 1997, s 211

¹⁸ Epstein, 1988, s 3

samt att ”påminna om krav som ställs – straff”¹⁹. Med att fostra elever att ta ansvar och planera sin tid menar Epstein att läxor kan ses som en möjlighet att öka elevers ansvarstagande och förmåga att planera sin tid, då de själva ansvarar för dels att uppgiften utförs och dels för när uppgiften ska utföras.²⁰ I Hellstens artikel *Läxor är inget att orda om – Läxan som fenomen i aktuell pedagogisk litteratur* återfinns liknande tankegångar, där läxan kan ses som en möjlighet att organisera tiden. Hellsten framhåller dock en tydlig kritik mot detta syfte, då det inte enbart är elevens tid som struktureras, utan även föräldrarnas tid.²¹ Vidare skriver Hellsten att läxan är ett sätt att ”etablera en kontakt mellan barn och föräldrar” genom att läxan ger möjlighet till betydelsefulla samtal mellan barn och föräldrar.²² Den litteratur som ingått i Hellstens studie visar på att detta syfte är vanligt förekommande. Kritiken som förs fram rör främst skolans *krav* på föräldrarnas omsorg om barnen och intresse för deras skolarbete.²³ Epsteins syfte att informera föräldrar om skolarbetet, anses ge en möjlighet för föräldrar att orientera sig i sina barns skoluppgifter och skolframgångar.

Påminnelse på krav som ställs kan exempelvis vara att eleverna i förväg får veta att det man inte hinner färdigt inom angiven tid får man utföra efter skoltid, då blir läxan en sorts bestraffning.²⁴

Westlund visar att elevers och vuxnas syfte med läxan skiljer sig markant åt: [...]”det är slående hur elevers och de vuxnas (föräldrars, lärares) uppfattningar går isär när det gäller nytta och funktion.”²⁵ Elever upplever att läxor ges för att rätta till brister, kunskapsluckor, hos eleverna medan vuxna fokuserar på att läxa ger eleverna möjligheter.²⁶

4.3 Läxan i hemmet

Lucas Forsberg har i sin studie *Involved Parenthood: Everyday Lives of Swedish Middle-Class Families* undersökt hur föräldraskapet ser ut hos åtta stycken

¹⁹ Epstein, 1988, s 3

²⁰ Epstein, 1988, s 4

²¹ Hellsten, 1997, s 212-213

²² Epstein, 1988, s 4 & Cooper, 2007, s 5

²³ Hellsten, 1997, s 212

²⁴ Epstein, 1988, s 4

²⁵ Westlund, 2004, s 63

²⁶ Westlund, 2004, s 63

medelklassfamiljer där båda föräldrarna arbetar och där bland annat sett hur föräldraskapet och läxor påverkar varandra ur föräldrars perspektiv.²⁷ Forsbergs slutsats visar på att läxorna genererar konflikter i hemmet, han redogör för tre exempel på hur det ser ut.²⁸ Det första exemplet Forsberg tar upp syftar till att det från skolans håll finns en förväntning på att inte bara se till att läxorna bli gjorda, utan även att på ett pedagogiskt sätt lotsa barnet genom sin läxläsning. Genom att föräldrarna känner och tar på sig ansvaret för att läxorna blir gjorda undergräver det syftet med läxan som ett sätt att lära barnet självständigt arbete och ta ansvar.²⁹ Detta kan leda till konflikter om barnet känner att de vill ta på sig ansvaret själv för läxan, men att föräldrarna lägger sig i och inte litar på sitt barn.³⁰ I det andra exemplet som tas upp menar Forsberg att läxan upplevs som tvingande och något som bara måste bli gjort av föräldrarna eftersom det inte är de själva som gett eller utformat läxan.³¹ Som ett tredje exempel visar Forsberg att föräldrarna vill att läxan ska göras så fort som möjligt, medan barnen bruka vilja skjuta läxan så mycket på framtiden som möjligt, vilket även Frances L. Van Voorhis tar upp i en artikel där hon fokuserar på hur läxarbetet ser ut i praktiken.³²

Forsbergs första exempel på konflikt i hemmet relaterat läxan tar upp skolans förväntning att föräldrar engagerar sig i sina barns läxläsning. Hellsten formulerar denna förväntning som ett krav från skolans håll, och menar att läxan är både föräldrarnas och elevernas ansvar.³³ Vidare resonerar Hellsten kring läxan som en kommunikationsväg mellan hemmet och skolan, att föräldrarna ska kunna se hur det går för deras barn i skolan. Hellsten menar dock att läxan inte ger någon överskådlig bild av elevens skolsituation då läxan tenderar att ge en väldigt begränsad information.³⁴

2000 genomförde Cooper en studie för att titta på föräldrars inverkan vid läxläsning. Studien växte fram ur den diskussion som fördes kring huruvida föräldrars engagemang i barns läxläsning kunde få negativa konsekvenser för barnet i skolan. Argumenten för detta var bland annat att föräldrars metoder skiljer sig från

²⁷ Forsberg, 2009, s 159

²⁸ Forsberg, 2009, s 164

²⁹ Forsberg, 2009, s163

³⁰ Forsberg, 2009, s 164

³¹ Forsberg, 2009, s 164

³² Forsberg, 2009, s 164 & Van Voorhis, 2004

³³ Hellsten, 1997, s 213

³⁴ Hellsten, 1997, s 214

de metoder som skolan använder.³⁵ Det visade sig dock att i de fall där föräldrarna engagerade sig i läxläsningen var resultaten klart positiva.³⁶ De tre huvudsakliga positiva effekter som Cooper redovisar är 1) högre antal gjorda läxor, 2) färre problem relaterade till läxor, 3) möjlig förbättrad skolprestation bland barn i lägre skolåldrar.³⁷ Cooper tar även upp olika roller som föräldrarna kan inta då det gäller barnets läxläsning. En roll beskrivs som kontrollerande, en annan som organiserande och en tredje som stödjande.³⁸

4.1 Läxan och tid

Weslund redogör i sin studie *Läxberättelser* för att elevers upplevelser av läxor generellt sett är att läxor är något som tar tid från fritiden och menar att det i dag inte finns någon tydlig gräns mellan skoltid och hemtid.³⁹

”Skoltiden har traditionellt räknats med utgångspunkt i den tid som kroppen befinner sig i själva skolbyggnaden”⁴⁰. Med läxan förlängs skoltiden och skillnaden mellan skola och hem blir otydlig likaså gränsen mellan att vara ledig och att arbeta.

Hellsten beskriver tid och läxa ur ett lärar-/skolperspektiv, där läxan handlar om en styrning av elevernas fria tid.⁴¹ Hellsten visar i litteraturgenomgången att det framstår som om det finns ett värde i att strukturera elevernas tid.⁴² Även Ebbe Lindell är inne på samma spår och menar i sin slutsats i den forskningsöversikt om läxors utformning och effekter han gjort att:

”I dag framträder det rentav som en moralisk plikt för skolan att ge mer läxor. Varje minut som barnen hålls borta från det destruktiva mediautbud, som dominerar i vissa hem, betyder en vinst för deras psykiska hälsa.”⁴³

³⁵ Cooper, 2007, s 59

³⁶ Cooper, 2007, 60-61

³⁷ Cooper, 2007, s 63

³⁸ Cooper, 2007, s 64

³⁹ Westlund, 2004, s 78

⁴⁰ Westlund, 2004, s 91

⁴¹ Hellsten, 1997, s 213

⁴² Hellsten, 1997, s 212

⁴³ Lindell, 1990, s 28

Hellsten själv ställer sig helt emot dessa tankar och är kritisk till att eleverna förväntas fortsätta att arbeta efter avslutad arbetsdag.⁴⁴ Cooper resonerar kring läxor och tid, där tiden för läxläsningen är i fokus. Cooper menar att det bör finnas en balans i tiden för läxläsningen, för att läxläsningen ska ge optimala resultat.⁴⁵ Enligt den studie Cooper presenterar, *The National Educational Longitudinal Study*, gjord bland gymnasieelever, lärde sig de elever som läste läxor mellan 7-12 timmar eller 13-20 timmar mest, medan de som läste läxor mer än 20 timmar i veckan lärde sig lika lite som de som inte läste alls eller endast läste några timmar.⁴⁶

4.2 Slutsatser av forskningsbakgrunden

När det gäller läxans definition finns det inom den forskning vi tittat på en enighet, i att läxan är en skoluppgift. Problematiken uppstår då tiden för när läxan utförs ska beskrivas. Utifrån forskningen kommer vi i denna uppsats förhålla oss till begreppet ”läxa” som en uppgift eleven ska utföra utanför lektionstid.

Genom forskningsbakgrunden har vi kunnat rama in två olika kategorier med läxans syfte, där den ena rör syften som är direkt undervisningsrelaterade, den andra där läxan syftar till elevens personlighetsutveckling och omgivning. Kritiken som förs inom diskussionen om läxans vara eller icke vara, kan man rama in inom den senare kategorin av syfte, det vill säga där läxans syfte relateras till elevens personliga utveckling och omgivning.

Läxan genererar konflikter i hemmet, mellan barn och deras vårdnadshavare. Vidare visar forskningen på framförallt tre olika roller vårdnadshavaren kan inta i interaktionen vid läxläsningen, där den ena är kontrollerande, den andra organiserande samt en stödjande. Läxans existens kan ses som en kommunikationsväg mellan skolan och hemmet, där vårdnadshavare ges en möjlighet att följa barnets utveckling i skolan. Föräldrars engagemang vid läxläsning ger positiva resultat, dock är endast ett av de tre resultat som presenteras relaterade till elevens skolprestationer.

⁴⁴ Hellsten, 1997, s 112

⁴⁵ Cooper, 2007, s 33

⁴⁶ Cooper, 2007, s 34

Inom den forskning vi gått igenom visar det att elevers upplevelser av läxor är att läxan tar tid från fritiden. Medan elever ser detta som problematiskt, finns det tendenser som visar att styrningen av elevernas fria tid innefattar ett värde i sig. För att läxan ska gynna elevers skolprestationer bör det finnas en rutin för läxläsningen, där tiden är balanserad.

5 Teori

5.1 Sociolingvistiska koder

Eftersom vi i denna uppsats ska undersöka hur elever från olika socioekonomiska grupper upplever sina läxor i hemmet har vi valt att analysera elevernas tankar som framkommer under intervjuerna med hjälp av teorin om sociolingvistiska koder som Basil Bernstein utvecklat.⁴⁷ Med hjälp av teorin vill vi tolka och förstå de intervjusvar vi får. Urvalet av socioekonomiska grupper är baserat på disponibel inkomst, bostadssituation och utbildningsnivå i skolornas upptagningsområde. Bernstein är influerad av bland andra Karl Marx och Pierre Bourdieu och i likhet med Bourdieu fokuserar Bernstein främst på den kulturella och sociala sfären. Samhällsklasser, som arbetarklassen och medelklassen, skapas genom samhällets produktionssätt och är den mest grundläggande sociala grupperingen enligt Bernstein.⁴⁸

Enligt Bernstein utvecklas det i samhället sociolingvistiska koder. Koderna är olika slags sätt att kommunicera och interagera och styrs av klassrelationerna i samhället.⁴⁹ Bernstein beskriver två typer av koder, den utarbetade och den begränsade koden.⁵⁰

Utarbetad kod uttrycker oftare ett budskap genom att hänvisa till generella principer som ligger bakom budskapet, och förklarar oftare varför exempelvis en regel finns genom att resonera kring motiven bakom regeln. Den begränsade koden hänvisar bara till regeln eller budskapet, utan att förklara den närmare.⁵¹

Den utarbetade koden är bara indirekt kopplad till en specifik kontext och utformas av människor som i sina yrken rör sig i olika kontexter. Den blir användbar när människor eller grupper som inte har gemensamma referensramar ska kommunicera och interagera. Den begränsade koden är specifikt kopplad till en

⁴⁷ Bernstein, Lundgren, 1983, baksidestext

⁴⁸ Bernstein, 1990, s 133-134 & Bernstein, Lundgren, 1983, s 22-23

⁴⁹ Bernstein, Lundgren, 1983, s 23, 178

⁵⁰ Bernstein, Lundgren, 1983, s 182-185

⁵¹ Giddens, 2003, s 427

kontext och kan användas av människor och i grupper som har gemensamma referensramar. Människor inom arbetarklassen, menar Bernstein, använder sig mest av den begränsade koden eftersom de inom arbetslivet oftast interagerar med människor som utgår från samma kontext som de själva. Det gör att en arbetare i samspelet med andra arbetare i samma yrkeskategori oftast inte behöver precisera sitt språk eftersom de man samspekar med har liknande referensramar. Människor inom medelklassen använder både en utarbetad och begränsad kod eftersom de rör sig inom yrken som inte på samma sätt är arbetsdelade.⁵² Eftersom klassrelationerna enligt Bernstein är hierarkiska och över- och medelklassen har mer makt och social kontroll jämfört med arbetarklassen blir egenskaper som ansvarstagande högt värderade av över- och medelklassen.⁵³ Detta eftersom makt och ansvar är sammanlänkade.

Inom skolan har koderna framförallt skapats av den dominerande kulturella klassen, ett skikt av medelklassen.⁵⁴ Både den begränsade och den utarbetade koden används alltså inom skolan, men eleverna tar med sig de sociolingvistiska koderna eller koden som de lärt sig i hemmet. Detta gör att elever med medelklassbakgrund dels har lättare att känna igen sig i och känna sig trygga i skolan och dels har lättare att prestera bra i skolan, eftersom skolan använder samma typ av kod som eleverna har med sig hemifrån.⁵⁵

Utifrån detta kan vi anta att eleverna i denna uppsats intervjuer kommer att ge olika berättelser om läxan utifrån den socioekonomiska grupp de kommer ifrån, alltså att eleverna från området med goda ekonomiska resurser kommer vara mer positivt inställda till läxor än eleverna från området med sämre ekonomiska resurser.

⁵² Bernstein, Lundgren, 1983, s184-185

⁵³ Bernstein, Lundgren, 1983, s 178

⁵⁴ Bernstein, Lundgren, 1983, s 28-29

⁵⁵ Giddens, 2003, s 427-428

6 Metod

Frågan om hur elever ur skolår 5 med olika socioekonomiska förutsättningar förhåller sig till sina läxor i hemmiljö kommer vi att besvara med hjälp av kvalitativa samtalsintervjuer. I detta kapitel kommer vi att redogöra för de metodologiska val vi gjort och varför vi gjort dem. Först beskrivs varför vi valt den kvalitativa metoden, därefter intervjumetoden, samtalsintervju med barn, urval samt analys av intervjuerna. I stycket ”Etiska överväganden” presenteras de etiska ställningstaganden vi gjort till denna undersökning. Som avslutning på kapitlet kommer vi under rubriken ”Genomförande” beskriva hur det konkret gick till när vi genomförde undersökningen samt redogöra för det som inte gick som vi planerat.

6.1 Kvalitativ undersökning

Då vårt syfte med undersökningen är att beskriva hur elever upplever läxorna i hemmet har vi valt att genomföra en kvalitativ undersökning. Steinar Kvale som skrivit *Den kvalitativa forskningsintervjun* menar att ”den kvalitativa intervjun har möjlighet att producera beskrivningar av och berättelser om såväl vardagliga upplevelser som den epistemistiska kunskap som rättfärdigas i ett diskursivt samtal”⁵⁶. Vi har inte bortsett från att det existerar en diskussion där kvalitativa forskningsintervjuer ifrågasätts som giltiga metoder i vetenskapliga sammanhang. Ett sådant argument mot kvalitativa intervjuer är att intervjuer inte är kvantifierbara.⁵⁷ Som ett svar mot denna kritik bör undersökningens syfte tas i beaktande. Syftar undersökningen till att ge mätbara svar eller är syftet att ge beskrivningar på upplevelser av en specifik företeelse? Vi vill att intervjuerna ska ge svar på elevernas upplevelse och är inte huruvida intervjupersonernas tankar och upplevelser kan beskrivas som ”sanna” eller ”falska”.⁵⁸

⁵⁶ Kvale, 2009, s 71

⁵⁷ Kvale, 2009, s 185

⁵⁸ Esiasson et al, 2005, s 286

6.2 Intervjumetod

För att svara på frågorna till denna uppsats kommer vi att genomföra intervjuer med elever. Detta för att ta reda på hur eleverna själva formulerar sina upplevelser om läxan i hemmet. Intervjuer kan användas för olika syften och utformas på många olika sätt. Intervjuer kan både vara skriftliga och muntliga, de kan innefatta teckningar som den intervjuade får rita, den kan innehålla färdiga standardiserade frågor eller utformas mer som ett samtal med endast frågeområden/teman som styrning.⁵⁹ Vi har valt att genomföra muntliga intervjuer med frågeområden som grund för intervjufrågorna men med stödande exempel på frågor vi kan ställa.⁶⁰ Detta har vi gjort eftersom det i en samtalsintervju sker en interaktion och ett samspel mellan den intervjuade och intervjuaren och vi menar att samspelet kan underlätta för intervjuaren att ställa frågor vars utformning är anpassad till den intervjuade.⁶¹ Informationen som kommer fram i samtalsintervjun påverkas därmed av både den intervjuade och intervjuaren.⁶² Det vill säga, när kvalitativa intervjuer genomförs till en undersökning är de inte lika nödvändigt att alla intervjuer har exakt samma frågor och att dessa kommer i en viss följd eftersom resultatet inte är ämnat att kvantifieras. Genom samspelet och det icke-standardiserade samtalet kan nya uppgifter lättare komma fram, uppgifter som intervjuaren innan samtalet inte kunnat ana sig till.⁶³

6.2.1 Samtalsintervju med barn

Intervjuerna kommer att genomföras med eleverna ett och ett, eftersom man då ger även ”tystare” elever tillfälle att prata, och gör det lättare för eleverna att säga vad de själva tycker utan att ta hänsyn till gruppen.⁶⁴ Vid intervjuer en och en kan eleverna också vara ärligare, eftersom de inte riskerar att delge sina klasskamrater information som de vill hålla hemlig.⁶⁵ Dessutom kan gruppintervjuer göra det svårt att garantera

⁵⁹ Esaiasson et al, 2005, s 253-302, Kvale 2009, s 118 & Trost, 2010, 59

⁶⁰ se Bilaga 1

⁶¹ Esaiasson et al, 2005, s 279 & Kvale, 2009, 70

⁶² Kvale, 2009, s 70

⁶³ Esaiasson et al, 2005, s 279

⁶⁴ Trost, 2010, s 46 & Trost, 2010, s 67-68

⁶⁵ Trost, 2010, s 68

de intervjuades anonymitet eftersom detta löfte endast kan garanteras av den som intervjuar och inte av de som deltar på gruppintervjun.⁶⁶

Lokalen bör vara en plats där samtalet kan ske ostört för att bibehålla barnens koncentration det är även viktigt att det är för barnen en trygg miljö där de kan känna sig bekväma.⁶⁷ Jan Trost skriver även i sin bok om kvalitativa intervjuer att det går att låta den intervjuade välja platsen för intervjun utifrån förslag från intervjuaren, men eftersom vår tillgång lokaler till exempel i skolan är begränsad kommer vi att i samråd med elevernas lärare försöka få tillgång till en lokal som vi tillsammans tror eleverna kommer att känna sig trygga i och där vi kan sitta ostörda.⁶⁸

Vid samtalsintervjuerna kommer vi båda att närvara. Det kan både generera positiva och negativa konsekvenser. En negativ aspekt med två intervjuare är att eleven kan uppleva att det finns ett maktövertag då den intervjuade bara är en till antalet medan intervjuarna är två.⁶⁹ En positiv aspekt med att vara två som intervjuar kan göra det möjligt att få fram mer information av intervjun till exempel genom ökad variation av formen på frågorna samt att kroppsspråket hos den intervjuade lättare kan uppmärksammas.⁷⁰ Det skall dock poängteras att för att uppnå de positiva konsekvenserna och minimera risken för de negativa krävs det att intervjuarna är samspelade och därför kommer vi att genomföra två stycken provintervjuer.⁷¹ För att vi som intervjuare ska få en förståelse för den intervjuades situation kommer varje intervju att inledas med en rad uppvärmningsfrågor.⁷²

6.2.2 Val av undersökningsgrupp/intervjupersoner

Vilka variabler som urvalet bör baseras på avgörs av vilken teoretisk relevans de har i studien i fråga.⁷³ I teorikapitlet beskriver vi Basil Bernsteins teori om hur social bakgrund påverkar i detta fall eleverna i deras reproduktion av attityder och uppfattningar om sin omgivning. Därför kommer vi i denna studie göra ett urval genom att titta på socioekonomiska faktorer.

⁶⁶ Trost, 2010, s 68

⁶⁷ Doverborg, Pramling Samuelsson, 2000, s 25

⁶⁸ Trost, 2010, s 65-66

⁶⁹ Trost, 2010, s 66-67

⁷⁰ Trost, 2010, 66-67

⁷¹ Trost, 2010, s 66

⁷² Esaiasson et al, 2005, s 290, se Bilaga 1

⁷³ Trost, 2010, s 138

Vi kommer att genomföra intervjuerna i en större kommun på två olika skolor. När det gäller val av skolor kommer vi ta hänsyn till socioekonomiska faktorer som generell utbildningsnivå, medelinkomst, bostadstyp samt andel förvärvsarbetande i skolans upptagningsområde. Bernsteins sociolingvistiska koder reproduceras i olika samhällsklasser där framförallt föräldrarnas arbetssituation styr typen av kod. Vi tror att detta kan vara svårt att få fram genom att prata med eleverna eftersom de då måste besitta en komplex kunskap om föräldrarnas arbetssituation. Därför har vi valt att göra urvalet efter de kriterier vi presenterat tidigare i stycket. Kriterierna för val av skolor är satta för att vi vill undersöka två skolor med olika socioekonomisk situation i sitt upptagningsområde och detta för att ge oss verktyg att efteråt analysera om det finns något samband mellan socioekonomisk bakgrund och barnens upplevelser. Dock uppstår det en problematik kring huruvida eleverna är representativa utifrån våra urvalskriterier, då vi inte har kunskap om varje enskild elevs socioekonomiska situation. Vi kommer inte att gå in på elevernas socioekonomiska förutsättningar i intervjuerna, förutom då vi ber eleverna berätta hur de bor. Detta medför att intervjupersonernas socioekonomiska bakgrund grundar sig i våra antagande, utifrån den statistik vi förhåller oss till.

Enligt Trost finns det alltid en relevans i att i valet av undersökningsgrupp titta på variabler som kön och ålder.⁷⁴ Vi har i vår uppsats inga intentioner att utgå från ett genusperspektiv, men anser det ändå viktigt att det finns en jämn spridning mellan pojkar och flickor. När det gäller åldern på de elever som ingår i undersökningsgruppen, valde vi elever i skolår fem. Valet grundar sig i att vi antar att elever i denna ålder går hem själv efter skolan samt att de i högre utsträckning är självständiga gentemot sina föräldrar, än vad yngre elever kan tänkas vara.

I uppsatsen har vi tänkt oss att intervjua tolv elever, med jämn fördelning mellan de två skolorna. När det rör sig om en kvalitativ undersökning av respondenter, som i denna uppsats, är det oftast en relativ liten grupp som bör undersökas.⁷⁵ I motsats till en kvantitativ studie, där man oftast vill att undersökningsgruppen ska vara en proportionerlig miniatyrkopia av en viss grupp i samhället, är det vid kvalitativa studier bättre att ta i beaktande att urvalsgruppen är så varierad som möjligt.⁷⁶

⁷⁴ Trost, 2010, s 138

⁷⁵ Esaiasson et al, 2005, s 286-287

⁷⁶ Esaiasson et al, 2005, s 287-289 & Trost, 2010, s 137-139

Vi har valt en undersökningsgrupp som vi som intervjuare inte känner sedan innan. Peter Esaiasson et al beskriver att det är positivt om den intervjuade och intervjuaren inte känner varandra eftersom det gör det lättare för intervjuaren att hålla en vetenskaplig distans till den intervjuade och att det kan göra det lättare för den intervjuade att öppna sig då denne inte behöver riskera att konfronteras med vad som uppkommer under intervjun på sin fritid.⁷⁷ En annan aspekt som finns, framförallt när det gäller att intervjua barn, är att det kan finnas en fördel om intervjuaren och den intervjuade känner varandra, då de redan kan ha en förtroendefull relation.⁷⁸

Urvalet kommer att göras i samråd med barnens pedagog. Kriterierna för urvalet, förutom en jämn könsfördelning, är att det ska vara fyra barn som alltid gör sina läxor, fyra som gör sina läxor ibland samt fyra som inte brukar göra sina läxor. Detta för att få en spridning i elevernas situation och deras förhållningssätt till läxor.

6.3 Analys av intervjuerna

Några entydiga regler om hur en intervjuare bör analysera sitt material i en kvalitativ studie finns inte.⁷⁹ Det finns dock vissa aspekter som kan beaktas i analysstadiet. En av dem är vid vilken tidpunkt analysen och tolkningen av intervjuerna ska ske där Trost rekommenderar att det bör ske under avslappnade former men nedtecknas löpande, när idéerna och tankarna uppkommer.⁸⁰ När intervjuerna är gjorda och utskrivna kan arbetet börja med en genomgång av vad som utöver det nedskrivna hände under intervjun.⁸¹ Det finns efter det möjlighet att sammanfatta intervjuerna och det kan till exempel ske genom att meningarna förkortas så de bli mer koncisa, kategorisera intervjuvaren eller omforma intervjuvaren till en historia.⁸² Efter att vi transkriberat alla intervjuer har vi valt att sammanfatta intervjuerna så att var och en av intervjuerna bildar en historia.⁸³

⁷⁷ Esaiasson et al, 2005, s 286

⁷⁸ Doverborg, Pramling Samuelsson, 2000, s 27

⁷⁹ Esaiasson et al, 2005, s 295 & Trost, 2010, s 147-148

⁸⁰ Trost, 2010, s 148-149

⁸¹ Trost, 2010, s 147

⁸² Esaiasson et al, 2005, s 296-297

⁸³ se Bilaga 3

Efter det kommer vi, med hänvisning till underfrågorna till vår frågeställning, kategorisera elevernas svar under rubrikerna ”läxas syfte”, ”interaktion i hemmet” och ”läxan och tid”. Om det skulle visa sig att intervjuvaren visar på någon ytterligare kategori kommer vi att lyfta fram den också. Sammanfattningarna kommer vi att göra efter att alla intervjuer är genomförda för att tillsammans kunna diskutera vad eleverna sa, hur de sa det och vad de gav uttryck för via kroppsspråket under intervjun. Med hjälp av teorin och tidigare forskning vi tagit upp kommer vi sedan att analysera intervjuvaren. Vi kommer att göra jämförelser i alla intervjuer för att hitta teman samt likheter och differenser mellan och inom skolorna.

6.4 Etiska överväganden

Inför denna studie har vi diskuterat och tagit ställning i en rad etiska dilemman som framförallt handlar om de i studien deltagande elevers integritet. Vetenskapsrådet har listat fyra punkter som varje forskare bör ta i beaktande innan genomförandet av sin studie. Punkterna behandlar hur skyddandet av de individer som deltar i forskningen bör gå till⁸⁴.

”Forskaren skall informera de av forskningen berörda om den aktuella forskningsuppgiftens syfte.”⁸⁵

”Deltagare i en undersökning har rätt att själva bestämma över sin medverkan.”⁸⁶

”Uppgifter om alla i en undersökning ingående personer skall ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifterna skall förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem.”⁸⁷

”Uppgifter insamlade om enskilda personer får endast användas för forskningsändamål.”⁸⁸

Eftersom vi i denna studie kommer att intervjua elever som inte är myndiga anser vi att det är av relevans att även deras vårdnadshavare får liknande information om studiens syfte, rätten att själva bestämma över sitt deltagande, information om

⁸⁴ Vetenskapsrådet, 1990, s 6

⁸⁵ Vetenskapsrådet, 1990, s 7

⁸⁶ Vetenskapsrådet, 1990, s 9

⁸⁷ Vetenskapsrådet, 1990, s 12

⁸⁸ Vetenskapsrådet, 1990, s 14

konfidentialitet och anonymitet samt hur de insamlade uppgifterna kommer att användas.

Vi kommer innan studiens genomförande redogöra för undersökningens syfte främst till de elever vi tänkt intervjua, deras vårdnadshavare, elevernas lärare och rektorerna på berörda skolor. Syftet kommer att presenteras för eleverna samt rektorerna muntligen, till lärarna muntligen och skriftligen och till vårdnadshavare skriftligen.⁸⁹

När det gäller de deltagande individernas rätt att själva bestämma över sin medverkan i studien kommer vi som första steg tillfråga vårdnadshavarna om de tillåter att deras barn får medverka. Efter det kommer vi att tillfråga eleverna muntligen om de vill delta i undersökningen samt informera om att de när som helst, även efter genomförd intervju, kan avbryta sitt deltagande.

För att de som deltar i studien ska kunna delta i intervjun på ett så avslappnat sätt som möjligt är det viktigt att tydliggöra vad vi kommer att göra med de personuppgifter vi får in och på vilket sätt deltagarna kommer att vara anonyma. Vi kommer att informera eleverna och deras vårdnadshavare om att vi inte kommer att namnge den aktuella kommunen, skolan som eleverna går på eller elevernas namn. Vi kommer även i utskriften av intervjuerna plocka bort sådan information som direkt kan kopplas till en specifik person. Detta förfaringsätt är dock inte helt oproblematiskt då det minskar möjligheten att granska undersökningen.

6.5 Undersökningens validitet

Validiteten i en undersökning måste alltid ifrågasättas och diskuteras. Eftersom vår undersökning syftar till att ta reda på hur en viss grupp, eleverna som ska intervjuas, uppfattar och förhåller sig till ett visst ämne, sina läxor i hemmiljön, krävs det att vår metod är utformad på ett sådant sätt att det faktiskt är våra frågeställningar vi får svar på, med andra ord att vår teoretiska definition och vårt undersökningsinstrument stämmer överens.⁹⁰ Vi gör i denna undersökning inga ansatser att med hjälp av intervjusvaren kunna dra generella slutsatser om upplevelserna och förhållningssätten kan gälla för en större grupp elever.

⁸⁹ se Bilaga 2

⁹⁰ Esaiasson et al, 2005, s 61-62

Det intressanta, som vi klargjorde i avdelningen Kvalitativ undersökning, är inte huruvida elevernas tankar och upplevelser kan beskrivas som ”sanna” eller ”falska” i någon objektiv mening men det kan uppstå ett validitetsproblem om vi inte får svar på frågan vad eleverna verkligen tänker kring läxor.⁹¹ Vi kommer i denna undersökning att fråga eleverna och få svar, men vi kan inte veta om det är så de egentligen tänker. Det som då måste diskuteras är vilka faktorer som kan påverka undersökningsgruppen när de svarar på frågorna under intervjun.

Några faktorer som vi lokaliserat är miljön, eller lokalen för själva intervjun, relationen mellan intervjuaren och den intervjuade och hur många som blir intervjuade samtidigt, vilket vi diskuterat i avsnittet Samtalsintervju med barn. Vi har på olika sätt som presenteras i avsnittet försökt att maximera chanserna för att de intervjuade eleverna ska berätta om vad de verkligen tänker.

Urvalet av elever har stor påverkan på resultatet och i denna undersökning har vi för att välja skolor tittat på fyra faktorer, medelinkomst, bostadstyper, andel förvärvsarbete samt utbildningsnivå inom skolornas upptagningsområde som gjort att vi ökar sannolikheten att eleverna grovt sett tillhör två olika socioekonomiska grupper. När man tittar på socioekonomiska förutsättningar i statistiska undersökningar i Sverige ska ESeC:s definition snart börja att gälla.⁹² Där listas faktorer som i mångt och mycket handlar om yrkestillhörighet i termer av grad av utbildning, makt på sin arbetsplats med mera. Dessa faktorer kan också liknas vid de faktorer som de sociolingvistiska koderna grundar sig i. Då vi i denna uppsats inte har så specifik kunskap som ESeC tar upp måste slutsatserna rörande koderna och socioekonomiskt bakgrund dras med en stor försiktighet och bör inte övertolkas.

6.6 Genomförande

För att kunna hitta skolor utifrån de socioekonomiska perspektiv vi i denna uppsats valt att förhålla oss till, har vi utgått från den inkomstredovisning, utbildningsnivå samt andel förvärvsarbete den aktuella kommunen redogör för på sin hemsida. Vi fann två områden, där det ena området har en medelinkomst ca 70 000 kronor över

⁹¹ Esiasson et al, 2005, s 286

⁹² För information om ESeC genom Institute for social and economic research, se <http://www.iser.essex.ac.uk/research/eseec>, 2010-10-12

medelinkomsten i kommunen detta område kommer vidare i uppsatsen representera Alskolan, och ett område Björkskolan där medelinkomsten är ca 50 000 kronor lägre än i kommunen som helhet⁹³. När det gäller utbildningsnivå har vi tittat på eftergymnasial utbildning, där det ena området, Alskolan, redovisar att lite mer än var fjärde invånare har någon form av eftergymnasial utbildning och i det andra området, Björkskolan, har nästan var femte invånare eftergymnasialutbildning. Skillnaden är relativt stor i andel förvärvsarbetande i åldern 20-64 mellan de olika områdena, där det skiljer nästan 30%. I det område Alskolan ligger i finns det ca 30% fler förvärvsarbetande än i Björkskolans område. Utifrån detta tittade vi på vilka skolor som fanns i de olika områdena, samt vilka bostadstyper som finns i skolornas upptagningsområde. Vi valde därefter två skolor i varje område som potentiella skolor att utföra intervjuerna på. Den ena skolan mitt i ett villaområde och den andra där merparten av bostäder är bestående av hyresrätter.

Därefter tog vi kontakt med ansvarig rektor på respektive skola, där vi kort presenterade vår undersökning och dess syfte. I det ena området fick vi lov att genomföra intervjuerna på den skola som tydligast stämde överens med våra urvalskriterier. I det andra området lyckades vi tyvärr inte få kontakt med den skola vi valt i första hand. Däremot var det inga problem att utföra intervjuerna på den skolan vi valt i andra hand, dessvärre motsvarade inte typen av bostäder våra urvalskriterier lika tydligt.

Av rektorerna fick vi kontaktuppgifter till lärare i två klasser. Via mail presenterade vi kort vår undersökning och dess syfte. På båda skolorna fanns ett intresse från lärarnas sida. På den ena skolan förberedde läraren eleverna samt delade ut informationsblad till elevernas föräldrar, vilket även innehöll en medgivandeblankett. På den andra skolan gjorde vi ett besök, där vi kort presenterade oss och vår undersökning samt delade ut informationsblad till elevernas föräldrar. Att detta gjordes på olika sätt berodde på snäva tidsramar. Lärarna i respektive klass gjorde ett urval av elever åt oss utifrån våra önskemål om urvalskriterier.

Innan vi genomförde intervjuerna till vårt arbete genomförde vi två provintervjuer på respektive skola. Syftet med pilotintervjuerna var främst att testa

⁹³ Vi har valt att inte redovisa källan eftersom detta skulle kunna medföra att skolorna kan identifieras.

om den frågeguide vi tagit fram gav oss svar som stämde överens med våra frågeställningar samt att utveckla vårt ställa frågorna.

En lärdom från provintervjuerna gjorde att vi förenklade våra förklaringar för eleverna angående hur intervjun skall gå till. Alltför långa och detaljerade förklaringar kring intervjuprocessen gjorde eleverna nervösa, och verkade ge dem en känsla av att det var komplicerat att bli intervjuad. Genom hela processen med intervjuer blev våra frågor efterhand tydligare, vilket gjorde det enklare för eleverna att förstå frågorna.

Då vi hade möjlighet att på båda skolorna välja tider för intervjuerna, valde vi att förlägga intervjuerna under tidiga förmiddagar då detta är den tidpunkt under dagen då barn oftast har som mest ork.⁹⁴

Då det gällde lokal, hade vi inga möjligheter att göra några val. På Alskolan fick vi disponera en lokal där vi under intervjun skulle kunna sitta ostörda. Lokalen vi fick tillgå på Björkskolan, kunde vi disponera så länge ingen annan behövde den. För att ta reda på hur eleverna med sina egna ord uppfattade och hade för relation till lokalen frågade vi i början av intervjuerna om detta.

På den Alskolan hade alla elever tidigare varit i rummet. Den låg så att få människor passerade utanför. Eleverna beskrev rummet som mysigt, trångt och okej. På Björkskolan hade alla elever varit i rummet tidigare. Eleverna beskrev den som okej, men den låg så att många människor passerade utanför vilket störde eleverna. Detta uppfattade vi genom att eleverna tittade mot dörren och avbröt sig själva när de hörde röster utanför.

Eftersom vi inte hade någon tidigare relation till de barn vi intervjuade, inledde vi samtalen med att vi presenterar oss själva samt vad samtalet kom att handla om.⁹⁵

För att på bästa sätt minska upplevelsen av maktövertag när det gäller antalet intervjuare satt vi i en triangel. Vi beskrev även tydligt innan vi började intervjun att endast var en av oss var den som skulle ställa frågor medan den andre enbart förde anteckningar. Där dessa anteckningar beskrev vi som en hjälp till den som ställde frågor, ut i fall att frågorna ställdes så att de uppfattades otydligt. Förutom detta studerade den passiva intervjuaren elevens kroppsspråk.⁹⁶ Denna fördelning av roller skiftade vi mellan de olika intervjuerna. Vi förtydligade för eleven att intervjun när

⁹⁴ Doverborg, Pramling Samuelsson, 2000, s 26

⁹⁵ Doverborg, Pramling Samuelsson, 2000, s 28

⁹⁶ Doverborg, Pramling Samuelsson, 2000, s 25, 58

som helst kunde avbrytas, om så önskades. Då vi valt att dokumentera intervjun, förutom med anteckningar, med hjälp av diktafon, frågade vi om det kändes bra för eleven att vi spelade in samtalet. I samband med detta förtydligade vi för eleven att intervjun skedde i anonymitet, samt att det endast var vi som skulle lyssna på materialet. Vidare beskrev vi att vi inte värderade några svar, utan att vi var intresserade av elevens personliga upplevelse.

7 Material och analys

I analysen kommer vi att knyta samman intervjuvaren, tidigare forskning och teorierna. Utifrån intervjuvaren kan vi se att läxorna på båda skolorna är av samma karaktär, det vill säga att läxornas karaktär är färdighetsträning och repetition av tidigare presenterad kunskap. De fingerade namn på skolorna vi kommer att använda oss utav är ”Alskolan” och ”Björkskolan”.⁹⁷ Alskolan är den skola som ligger i ett område med övervägande del enfamiljsbostäder och högre andel förvärvsarbete, medan Björkskolan är den skola som ligger i området med övervägande del flerfamiljshus och lägre andel förvärvsarbete.

7.1 Läxans syfte

Eleverna som intervjuats till denna studie har berättat om varför de tror att de får läxor samt varför de själva gör sina läxor, eller uttryckt på ett annat sätt vad eleverna tror läxans syfte är ur någon annans perspektiv och hur eleven själv uppfattar syftet. Vi har kunnat urskilja tre syften som är undervisningsrelaterade och tre syften som är relaterade till elevens utveckling och omgivning.

7.1.1 Undervisningsrelaterade syften

Av de tolv eleverna uttrycker sex elever att läxans syfte är att lära sig kunskap. Dessa elever berättar att de har läxor för att lära sig eller få mer kunskap men få av dem ger tydliga exempel på vad det är de ska lära sig. En elev uttrycker det så här:

”– Hur tänker du, berätta varför du tror du få läxor.
– För att jag ska lära mig att ta ansvar, lite så här att jag ska lära mig mer och få kunskap och så.”⁹⁸

En annan elev beskriver läxans syfte så här:

⁹⁷ se Bilaga 3 för utförlig beskrivning av skolorna

⁹⁸ Elev nummer 6, 2010-10-05

- [...]” – Varför tror du att du får läxor?
– För att kunna lära sig.
– För att kunna lära sig?
– Mm...
– Vad är det du ska lära dig för någonting?
– Som svenskan, engelskan, läsa.”⁹⁹

Det är lika många elever, som vi intervjuat, från varje skola som ger uttryck för att läxans syfte är att eleverna ska lära sig kunskap och därför kan vi inte se att denna uppfattning kan knytas till eleverna med hänsyn till deras socioekonomiska förutsättningar. Att lära sig kunskap, enligt de utsagor som ges av de sex eleverna, är ett syfte som kan kategoriseras som ett undervisningsrelaterat syfte. Det går dock inte att utläsa av dessa intervjusvar om det handlar om något av Coopers, Epstein eller Hellstens exempel på undervisningsrelaterade syften.¹⁰⁰

Två andra elever, från Björkskolan preciserar däremot sin beskrivning av syftet med läxor och menar att det är att eleverna ska komma ihåg och repetera kunskap. Även detta syfte är undervisningsrelaterat och liknar Coopers exempel om att läxan kan syfta till att eleverna ska repetera tidigare inlärd kunskap samt Epsteins exempel om eleverna genom kan träna färdigheter.¹⁰¹

Ett annat syfte som eleverna berättar om som är undervisningsrelaterat handlar om att eleven, med hjälp av läxan, ska göra bra ifrån sig på proven i skolan eller få bra betyg. Detta syfte kan liknas vid det exempel både Cooper och Hellsten tar upp om att läxorna ska förbereda eleverna inför kommande moment i skolan.¹⁰² Det är fem elever som tar upp detta syfte men de flesta nämner det implicit i intervjuerna. I en intervju låter det så här:

- ”- Om du inte skulle göra dina läxor, ja att du spelade data i stället, vad tror du skulle hända då.
- Ja, då tror jag att jag skulle få underkänt.”¹⁰³

Och i en annan intervju berättar en elev så här om läxor hen gör tillsammans med sina kompisar:

- ”- Är det någon speciell läxa som ni brukar göra tillsammans?
- När det är prov brukar vi göra tillsammans.

⁹⁹ Elev nummer 7, 2010-10-06

¹⁰⁰ Cooper, 2007, s 39, Hellsten, 1997, s 211 & Epstein, 1988, s 3

¹⁰¹ Cooper, 2007, s 39 & Epstein, 1988, s 3

¹⁰² Cooper, 2007, s39 & Hellsten, 1997, s 211

¹⁰³ Elev nummer 5, 2010-10-05

- Aha, brukar ni få läxor då till provet?
- Mm. Ja, för att man ska lära sig.”¹⁰⁴

7.1.2 Syften relaterade till elevens utveckling och omgivning

Ett av de syften som är relaterat till elevens utveckling och omgivning handlar, precis som i det första undervisningsrelaterade syftet vi tar upp, om att eleverna ska lära sig kunskap. Det som skiljer de tidigare nämnda utsagorna från dessa är att de här eleverna beskriver att det är inför framtiden de ska lära sig saker. Eleverna ger också tydligare exempel på kunskap de skulle kunna få användning av i framtiden.

- ”- Så läxor är bra för framtiden, tänker du så?
- Ja, man kommer ha nytta av det ibland kanske, om man nu nån som ska söka till lärare så måste man kunna allt det för att kunna lära vidare. Eller som sjuksköterska kanske man ska räkna ihop mediciner och allt sånt kanske. Och därför måste man lära sig, det är viktigt.”¹⁰⁵

Denna elev, från Alskolan, presenterar två framtida situationer då den kunskap man lär sig genom läxorna är användbar. Eleven uttrycker sig direkt, utan ledande kommentarer från intervjuaren, på ett tydligt sett eftersom hen förklarar sitt resonemang och hänvisar till generella principer. Detta till skillnad från de två elever från Björkskolan som ger uttryck för att syftet med läxan är att lära sig kunskap inför framtiden.

- ”- Så varför är det bra med läxor?
- Man kommer få asså, om man gör läxor så får man bara bättre betyg och sånt.
- Mm.
- Man får bättre betyg än bara göra det här i skolan.
- Är det viktigt med bra betyg?
- Ja, för framtiden kanske man vill jobba som doktor då kanske han chefen säger: Jag vill se dina betyg. Så kanske jag har IG på allting då säger han: Du kan inte jobba här, du har inte bra betyg.”¹⁰⁶

Ytterligare en elev från Björkskolan ger uttryck för liknande tankegångar:

- ”- Varför gör du dina läxor?
- För att man ska lära sig och sånt.
- Mm. Är det för att nån annan... är det för att du själv känner så eller?

¹⁰⁴ Elev nummer 9, 2010-10-07

¹⁰⁵ Elev nummer 3, 2010-10-05

¹⁰⁶ Elev nummer 12, 2010-10-06

- För att jag själv känner så asså det är bara för att jag ska få bra betyg och så i framtiden och det är bra å kunna och sånt.
[...]
- Tror du det är nån skillnad om du gör dom eller om du inte gör dom?
- Ja, man kommer inte kunna... asså... om man typ ska lära sig nånting i matematik så kanske man ska räkna nån annanstans typ så kanske man inte kan det så kan det bli svårt att räkna ut det.”¹⁰⁷

Även dessa elever har tankar och förståelse kring frågorna men söker ofta efter ord och begrepp och behöver följdfrågor och bekräftande kommentarer från intervjuaren för att kunna utveckla sitt resonemang.

Det andra syftet som är relaterat till elevens utveckling och omgivning kan liknas vid syftet att eleverna genom läxan lär sig att ta ansvar och planera sin tid, vilket Epstein skriver om.¹⁰⁸ Även Hellsten tar upp att läxan kan möjliggöra att elever lär sig organisera sin tid.¹⁰⁹ Det är tre elever som tar upp detta syfte i intervjuerna och alla kommer från Alskolan vilket skulle kunna bero på att personer nära elevernas hemmiljö värderar ansvarstagande högt. En elev beskriver det så här:

- ”- Det är inget dåligt med läxor, läxorna är bra, det är ju för att ta ansvar för att göra dem. Och inte slöa, och göra andra roliga saker först och sen orkar man inte göra läxorna längre.”¹¹⁰

En annan säger så här:

- ”- Hur tänker du, berätta varför du tror att du får läxor.
- För att jag ska lära mig att ta ansvar, lite så här att jag ska lära mig mer och få kunskap och så.
- [...]- Hur tänker du med ansvar,
- Jo, för att vi får ju hem någonting som vi ska göra och så, till fredagen och så där, då måste man göra det.”¹¹¹

Och den tredje säger så här:

- ”- Om du inte skulle ha gjort läxan, vad tror du att du skulle gjort då?
- Då hade jag nog spelat data eller något tv-spel, för jag tycker om det jättemycket. Fast läxorna skulle nog gått först, det säger mamma också.

¹⁰⁷ Elev nummer 11, 2010-10-06

¹⁰⁸ Epstein, 1988, s 4

¹⁰⁹ Hellsten, 1997, s 212

¹¹⁰ Elev nummer 1, 2010-10-05

¹¹¹ Elev nummer 6, 2010-10-05

- Är det någon fler än mamma som säger det
- Ja, det är alla, pappa, mamma, styvpappa, styvmamma alla mina föräldrar kan man säga, sen är det många av mina kompisars föräldrar som säger så. För de vill ju att framtiden ska vara bra så klart.
- Är det därför du tror att de säger så
- Ja, kanske för att jag ska lära mig, ta ett ansvar.”¹¹²

Det tredje syftet som är relaterat till elevens utveckling och omgivning ger fyra elever uttryck för och handlar om att läxan är en slags repression och att eleverna motiveras att göra läxorna för att antingen slippa repressalier, fler läxor eller skäll av läraren eller för att få beröm och bekräftelse av läraren. Här visas hur tre olika elever resonerar:

- ”- Tänker du att det spelar någon roll om du gör dem eller om du inte gör dem?
- Mmm, om jag inte gör dem så får jag istället läxor på helgen och det vill jag inte, det är inte roligt. Då har alla andra roligt.”¹¹³

- ”- Men min fråga är så du tänker att det blir ingen skillnad om du inte hade gjort dina, läxor, så hade det inte blivit nån skillnad.
- Eller jo, det skulle det.
- Skulle det? Vad skulle det? Kan du berätta vad det skulle bli för skillnad?
- Alla lärarna skulle, vad heter det, skulle blivit arg på mig.”¹¹⁴

- [...]” –Sen så min pappa frågar alltid om jag har nån läxa eller inte så...[...]
- Frågar han alltid om dina läxor?
- Ja. För det är inte bra om man glömmer nån läxa för då måste man göra tills nästa dag och det är inte roligt om man är ensam om det.”¹¹⁵

De två sista av dessa tre elever går på Björkskolan. Att betrakta läxan som en form av repressalie eller straff tyder på ett negativt förhållningssätt till skola, och i synnerhet till läxan. För dessa barn är läxan någonting man gör för att man ska kunna ha roligt senare, eller för att undvika att göra auktoriteter arga. Även om Epstein skrivit om hur läxans syfte kan vara att bestraffa de elever som inte hinner göra det de ska i skolan går det inte att jämföra med det syfte som dessa elever talar om.¹¹⁶ Eleverna i denna undersökning beskriver det inte som att de fått själva läxan som

¹¹² Elev nummer 3, 2010-10-05

¹¹³ Elev nummer 4, 2010-10-05

¹¹⁴ Elev nummer 7, 2010-10-06

¹¹⁵ Elev nummer 10, 2010-10-07

¹¹⁶ Epstein, 1988, s 4

bestraffning utan det handlar snarare om att undvika bestraffning efteråt som är i fokus.

7.2 Interaktionen i hemmet

Alla elever berättar om någon typ av interaktion med någon annan person i hemmiljön kring läxorna. Hur interaktionen ser ut och i vilken omfattning interaktionen sker varierar kraftigt. Interaktionerna handlar om att eleverna blir påminda om läxan, förhörda på läxan, blir stöttade under läxläsningen samt hjälpta att sätta upp rutiner för läxläsningen. Det går på ett tydligt sätt att dra likheter med dessa interaktionssätt och de olika föräldraroller som Cooper beskrivit, även om de i intervjuerna i denna undersökning framkommer att det kan vara andra personer i barnets närhet som tar på sig rollen, där förhör och påminnelse kan liknas vid den kontrollerande rollen, stötning kan liknas vid den stödjande rollen och sätta upp rutiner kan liknas vid den organiserande rollen.¹¹⁷

7.2.1 Stöd och kontroll

Nio elever uppger att personer nära elevens hemmiljö förhör eller kontrollerar deras läxor. Fyra elever kommer från Alskolan och fem från Björkskolan. Oftast handlar det om att den andra personen förhör eleven när de har glosor i läxa.

Den andra kontrollerande rollen som eleverna berättar om i intervjuerna är den där någon person påminner eleven om att göra läxorna. Det är totalt sju elever som nämner detta där två av dessa går i Alskolan och fem går i Björkskolan. En förklaring till den ojämna fördelningen kan vara att eleverna på Alskolan i större grad förutsätts komma ihåg sina läxor, det vill säga förutsätts ta ansvar för detta vilket bekräftar resonemanget i avsnittet Syften relaterade till elevens utveckling och omgivning. En elev från Alskolan säger så här på frågan om det är någon som brukar påminna om läxan:

”- Nej, det var så upp till trean, då sa de har du gjort läxorna och så där, men inte nu.”¹¹⁸

¹¹⁷ Cooper, 2007, s 64

¹¹⁸ Elev nummer 6, 2010-10-05

Fem elever berättar under intervjuerna att de på något sätt blir stöttade i sin läxläsning. I de flesta fallen handlar det om att eleven tillsammans med någon annan läser läsläxan tillsammans. En av dessa elever kommer från Alskolan och fyra från Björkskolan.

Sex elever, samtliga från Alskolan och en elev från Björkskolan, tar upp att de upplever att föräldrarna anser läxan borde göras så fort som möjligt vilket korrelerar med vad Forsberg tar upp i sin studie om föräldraskap i medelklassfamiljer.¹¹⁹

”-Och på tisdagen, då har du en läxa till på onsdagen. Hur ser det ut när du kommer hem på tisdagen?
- Ibland så leker jag med kompisar, ibland inte. Ibland vill mamma typ att jag kommer hem och gör läxan, sen kan jag va med kompisar.”¹²⁰

Tre av dessa elever från Alskolan ger även uttryck för att de själva också vill göra läxan så fort som möjligt, innan andra aktiviteter. Något som förenar eleverna från Alskolan är att samtliga berättar om att de tillsammans med föräldrarna satt upp rutiner kring läxläsandet.

7.2.2 Rutiner kring läxan

Nio elever berättar att de har någon form av rutin kring hur och när läxorna bör utföras. De tre elever som inte beskriver någon rutin kring läxläsningen går samtliga på Björkskolan. I fem av de nio fallen, där det finns en rutin, framkommer det i intervjuerna att eleverna följer sina rutiner medan fyra av de nio eleverna inte följer dem fullt ut. I dessa fall har eleverna i intervjuerna berättat om tillfällena då de frångått rutinerna. Då en av eleverna berättar om vilka läxor hen har, frågar vi om eleven arbetar med sina läxor varje dag.

”- Ja, jag ska egentligen göra dem varje dag, men så ibland så orkar jag inte, så kanske jag hoppar över dem... då gör jag dem efter middagen.”¹²¹

¹¹⁹ Forsberg, 2009, s 164

¹²⁰ Elev nummer 4, 2010-10-05

¹²¹ Elev nummer 5, 2010-10-05

I samtliga tre fall där eleverna tillsammans med någon annan person gemensamt satt upp rutiner för läxläsningen följs rutinerna och dessa elever kommer alla från Alskolan. En elev beskriver hur läxläsningen ser ut under veckans dagar:

”- Vem har bestämt att ni ska göra läxan på måndag och tisdag?
- Och onsdag, det är alla, alltså mamma, jag och pappa.”¹²²

De skillnader som kan uppfattas mellan Björkskolans och Alskolans elevers berättelser ligger i linje med vårt tidigare resonemang om värderande av det egna ansvaret. Det stöd som ges i hemmet är hos eleverna på Alskolans familjer ofta ett stöd för att sätta upp rutiner för läxläsningen, och dessa familjer ägnar sig i mindre grad än familjerna till eleverna på Björkskolan sig åt läxförhör och påminnelser om läxan; man har satt upp rutiner och känner att det sedan är elevens ansvar att följa dessa rutiner. Att läxan i dessa familjer ska göras före andra aktiviteter visar också på en högre prioritering av läxan, vilket också är en prioritering av att eleverna tar ansvar för att läxan blir gjord. Hälften av eleverna från Alskolan ger också uttryck för att ett av syftena med läxan är just att lära sig ta ansvar.

Eleverna på Björkskolans familjers högre grad av påminnelser och läxförhör kan ses som en enklare, mer direkt, form av läxhjälp. De innebär att en konkret uppgift ska lösas, exempelvis högläsning av läsläxa eller glosförhör, och är tydligt avgränsade i tid.

7.3 Läxan och tid

När vi under intervjuerna diskuterat läxan i förhållande till tid har två relationer mellan läxa och tid kommit upp. Den ena relationen är läxan i förhållande till fritiden, och den andra relationen är de tidsramar som finns för läxan.

7.3.1 Läxan och fritiden

Resultaten visar att merparten av eleverna upplever att läxan tar tid från aktiviteter de själva upplever som roliga. Detta motsvarar vad Westlund kommit fram till i sin

¹²² Elev nummer 1, 2010-10-05

analys.¹²³ Ett exempel som tas upp av flera elever är att de får mindre tid att umgås med sina kompisar. Läxan får den effekt Hellsten beskriver i sin litteraturgenomgång, läxan strukturerar och begränsar vad som kallas elevernas ”fritid”.¹²⁴ När vi ber en av eleverna berätta om vad som händer när eleven kommer hem från skolan med läxan, svarar eleven:

”- Då,... jag gör läxorna varje måndag och tisdag och onsdag. Sen på torsdag och fredag, eller på torsdag gör jag också läxorna. På fredag har vi inga läxor mer, då är det som en fri dag.”¹²⁵

Trots detta är det endast tre elever som uppger att de gör sin läxa innan de gör något annat. Detta visar att läxan i praktiken inte blir prioriterad i förhållande till andra aktiviteter när eleverna själv får bestämma. Resultaten kring läxor i förhållande till tid visar att det finns tydliga likheter mellan eleverna på de två skolorna eftersom i princip samtliga elever ger uttryck för att läxan tar tid ifrån fritiden.

7.3.2 Läxans tidsramar

Tre av eleverna som intervjuats till denna undersökning, vilka går på Alskolan, anger att de vill att läxläsningen ska gå snabbt, dessa elever uppger att de arbetar med sina läxor ungefär tio till femton minuter. Detta kan jämföras med andra elever, från samma skola, som beskriver att de arbetar med sina läxor i trettio till fyrtiofem minuter. Av de elever som anser att det är viktigt att det går snabbt att läsa läxorna finns rutiner kring läxläsningen, men rutinerna följs inte. Det kan finnas ett samband mellan att rutinerna inte följs och att eleverna vill att läxan ska gå så fort som möjligt. När rutinerna för läxläsningen inte fungerar kan eleverna tänkas uppleva en frustration över detta, vilket gör att hela situationen med läxan upplevs som mer negativ, och därför vill de att läxan ska gå snabbt. Dessa elever får själva bestämma när läxorna ska göras, men föräldrarna ser gärna att läxorna görs före något annat. Två av dessa elever anger även att det händer att de går igenom läxan samma morgon läxan är till, båda poängterar dock att detta inte är ett bra sätt att göra sina läxor på, då resultaten blir sämre.

¹²³ Westlund, 2004, s 78

¹²⁴ Hellsten, 1997, s 213

¹²⁵ Elev nummer 1, 2010-10-05

”- Det har hänt att jag inte har gjort dem och så, men oftast gör jag dem. Kanske på torsdagen och jag inte gör glosorna till fredagen, så kanske jag inte får alla rätt eller så, då övar jag på morgonen, men det räcker inte.”¹²⁶

Om de övriga likheterna eleverna uppvisar har något att göra med att de vill att läxan ska gå snabbt kan vi varken belägga eller vederlägga.

Enligt Cooper bör det finnas en balans i tiden för läxläsningen, om man tittar på den undersökning han redovisar så är en femton minuter om dagen för lite tid för att läxläsningen ska ge resultat.¹²⁷ Huruvida den nerlagda tiden för läxläsningen syns i elevernas prestationer i skolan framgår inte av övriga intervjuer, då det inte var vår ambition att undersöka detta. Utifrån den tid eleverna berättar att de lägger ner på sina läxor finns inga skillnader mellan de olika skolorna. Det som skiljer elevernas upplevelser åt skolorna emellan är att tre elever från Alskolan vill att läxorna ska gå snabbt att göra, medan inga elever från Björkskolan ger uttryck för det. Det finns dock en elev från Björkskolan som berättar att beroende på vilken läxa eleven har ska det gå olika snabbt. Eleven menar att det mattepapper de har i läxa gärna får gå snabbt att utföra, medan läsläxan får ta längre tid.

”- Är det roligast om den går fort eller om den tar lång tid?

- Båda och.

- Mm. Kan ge ett exempel på en läxa som du vill ska ta lång tid.

- Eh..... lite läsläxan.....

- Finns det nån läxa som du vill ska gå fort?

- Mattepappret.”¹²⁸

De olika läxorna har olika betydelse för eleven och en tanke kring detta drivs åt att det är läxans innehåll och utformning som påverkar elevens upplevelse. Man skulle kunna anta att eleven upplever ett intresse för läsningen i sig, vilket medför att tiden upplevs mindre viktig.

7.4 Analys av intervjuerna som helhet

Rent generellt kan man säga att det inte utifrån en enskild intervju kan avgöras om en person använder sig av utvecklad eller begränsad kod. Intervjusituationen är så pass

¹²⁶ Elev nummer 5, 2010-10-05

¹²⁷ Cooper, 2007, s 44

¹²⁸ Elev nummer 9, 2010-10-07

speciell, och kan göra att en person ändrar sitt sätt att tala, till exempel försöker låta klokare och mer genomtänkt än man vanligtvis gör, eller stakar sig mer på grund av nervositet, vilket vi skrivit om i kapitlet ”Metod”. Därför har vi valt att göra en bedömning av hur varje elev förhåller sig till läxan, istället för av vilken typ av kod de använder. Teorin om koderna kommer sedan att användas mer för att förklara *varför* personen förhåller sig till läxan som hen gör, istället för att använda den för att förklara *hur* den förhåller sig.

Fyra av eleverna på Alskolan har ett positivt och två elever har ett negativt förhållningssätt till sina läxor. Den ena eleven som har ett negativt förhållningssätt utmärker sig då denna elev är den enda som inte bor i ett enfamiljshus utan i lägenhet. Den andra eleven med ett negativt förhållningssätt har däremot liknande socioekonomiska förutsättningar som kan liknas med de andra eleverna i dennes klass. Fyra elever från Björkskolan har ett negativt och två elever har ett splittrat förhållningssätt till sina läxor. De två elever som har ett splittrat förhållningssätt beskriver att de upplever läxorna som negativa eftersom de tar tid från fritiden men upplever dem som positiva i den bemärkelsen att de tycker att läxorna är enkla att utföra. I intervjuerna framgår det att dessa två elever bor i enfamiljshus eller radhus och att den ene elevens föräldrar har eftergymnasial utbildning. Om vi jämför detta med det antagande vi drog utifrån Bernsteins teori kan vi se att dessa intervjupersoners svar korrelerar med teorin, dock med ett undantag.

Anledningen till att elever från Alskolan beskriver att syftet med läxan är att eleven ska lära sig ta ansvar och att det är fler elever från Björkskolan som uttrycker att de blir påmind om läxorna skulle kunna förklaras med hjälp av Bernsteins teori. Under intervjuerna uppkom det skillnader i hur eleverna på de olika skolorna förhåller sig till läxan och ansvar. Det är endast elever från Alskolan som nämner att läxans syfte är att eleverna ska lära sig ta ansvar. Enligt Bernsteins teori är koderna kopplade till arbetsdelningen och utifrån det kan man säga att dessa elever kommer från en miljö där arbetets organisering till viss del baseras på personligt ansvar, alltså att det finns en större grad av eget inflytande över arbetssituation och arbetstid.¹²⁹ Detta leder till ett högre värderande av det personliga ansvaret för arbetet, och för läxan. Detta resultat kan också jämföras med att elever från Björkskolan i högre grad blir stöttade på direkta och konkreta sätt i läxläsningen, kontrollerade eller förhörda

¹²⁹ Bernstein, Lundgren, 1983, s 178

samt påminna om läxorna av personer nära elevernas hemmiljö än eleverna från Alskolan. Dessa elever blir dock i sin tur i högre grad än Björkskolans elever hjälpta av personer nära hemmiljön med att sätta upp rutiner för läxorna.

Trots svårigheterna som vi tidigare nämnt med att analysera elevernas sätt att tala i intervjuvaren kan vi dock se en viss skillnad i hur eleverna från de olika skolorna uttrycker sig. Generellt sett upplevs eleverna från Alskolans berättelser som tydligare än eleverna från Björkskolans berättelser vilket beror på att de i högre grad refererar till generella principer och ger förklaringar i resonemangen på eget initiativ. Eleverna från Björkskolan behöver oftare fler följdfrågor och bekräftande kommentarer för att göra detsamma. Detta har vi även visat exempel på under avdelningen ”Syften relaterade till elevens utveckling och omgivning”. Detta kan tolkas som att eleverna från Alskolan i högre grad än eleverna från Björkskolan har tillgång till den utvecklade koden i ämnet och därför kan uttrycka sig på ett sådant sätt att vi som utomstående intervjuare lättare kan förstå vad de menar.¹³⁰

¹³⁰ Bernstein, Lundgren, 1983, s184-185

8 Slutsatser

Eleverna i denna studie upplever att läxans syfte är att eleven genom läxan ska lära sig kunskap, repetera eller komma ihåg kunskap, prestera bättre i skolan via prov eller betyg, lära sig kunskap inför framtiden (inte för skolan), lära sig att ta ansvar och lära sig att undvika repression. Syftena att lära sig kunskap inför framtiden (inte för skolan) och att lära sig att undvika repression har inte presenterats i den tidigare forskning vi undersökt i denna uppsats.

Eleverna i denna studie interagerar med personer nära deras hemmiljö kring läxor. Interaktionen handlar om att eleverna blir påmind om läxan, förhörda på läxan, stöttade under läxläsningen samt hjälpta att sätta upp rutiner för läxläsningen. Resultatet från vår studie visar även att elever från skolan med det upptagningsområde som bland annat har en högre medelinkomst än den andra skolan, upplever att deras föräldrar vill att läxorna ska göras så snabbt som möjligt. Detta stämmer väl överens med Forsbergs studie om att föräldrar med medelklassbakgrund anser att eleverna borde utföra läxorna så snabbt som möjligt.¹³¹ Eftersom det inte finns någon liknande studie om föräldrar ur en socioekonomisk grupp med exempelvis lägre medelinkomst eller utbildningsnivå kan vårt resultat angående att det endast är en elev från den andra skolan som uttryckt liknande upplevelser tolkas i det hänseendet.

Vår studie visar att eleverna upplever att läxorna tar tid från elevernas fritid. Det finns en bred spridning i den tid som varje elev lägger på läxläsning som ser likartad ut på bägge skolor. Vissa elever tar upp att de vill att läxorna ska gå snabbt att utföra. Vad dessa elever även har gemensamt är att de saknar rutiner för läxläsningen som följs vilket kan vara upphovet till önskan om att läxan ska gå snabbt. Det har även framkommit under en av intervjuerna att det kan finnas olika önskningar om hur lång tid en läxa helst bör ta och detta är beroende av vilken läxa det är.

Eftersom det finns elever på vardera skola som visar tecken på att ha en annan socioekonomisk bakgrund än sina klasskamrater och samtidigt har ett annat

¹³¹ Forsberg, 2009

förhållningssätt till sina läxor än sina klasskamrater kan vi dra slutsatsen att dessa elevers förhållningssätt till läxor mer styrs av socioekonomisk bakgrund än skolans miljö, klasskamrater och lärare. Det finns dock en elev som uttrycker ett annat förhållningssätt till sina läxor än sina klasskamrater som verkar ha liknande socioekonomiska förutsättningar.

Vi har visat att de elever som uttrycker sig om att läxans syfte är att lära sig inför framtiden har olika tillgång till den begränsade koden. Vissa elever använder sig av den begränsade koden på ett sådant precist sätt att det kan antas att de har tillgång till den utvecklade koden.

Vi har med stöd i Bernsteins teori visat att elever från skolan med ett upptagningsområde som bland annat har en högre medelinkomst än den andra skolan förutsätts ta ett större ansvar för sina läxor.¹³² Detta avspeglas i sättet eleverna upplever läxans syfte och blir stöttade av personer nära elevens hemmiljö.

Detta är en kvalitativ underökning och att de slutsatser vi dragit med hänsyn till elevernas socioekonomiska bakgrund kan inte generaliseras då vi haft en mycket begränsad information om varje elevs egentliga socioekonomiska bakgrund. Generaliserbarhet har heller inte varit ett syfte med denna undersökning.

Ett förslag på vidare forskning inom ämnet är att utifrån våra slutsatser studera vidare på fler socioekonomiska faktorer som kan påverka eleverna i deras läxläsning i hemmet. Ytterligare ett annat förslag till vidare forskning, som går utanför ramarna för ett socioekonomiskt perspektiv, är arbetet med läxläsningen i tid kopplat till skolprestationer.

¹³² Bernstein, Lundgren, 1983, s 178

9 Referenser

- Backman Jarl, 2008, *Rapporter och uppsatser*, Lund: Studentlitteratur
- Bernstein Basil, 1990, *The Structuring of Pedagogic Discourse – Volume IV Class, codes and control*, London och New York: Routledge
- Bernstein Basil, Lundgren Ulf P., 1983, *Makt, kontroll och pedagogik – Studier av den kulturell reproduktionen*, u.o.: LiberFörlag
- Cooper Harris, 2007, *The Battle Over Homework: Common ground for administrators, teachers and parents*, Thousand Oaks: Corwin Press
- Doverborg Elisabet, Pramling Samuelsson Ingrid, 2000, *Att förstå barns tankar*, Stockholm: Liber AB
- Epstein L. Joyce 1988, *Homework Practices And Behaviors Of Elementary School Students*, <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED301322.pdf>, hämtat: 2010-09-17
- Esaiasson Peter, Gilljam Mikael, Oscarsson Henrik och Wängnerud Lena, 2005, *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Stockholm: Norstedts Juridik AB
- Forsberg Lucas, 2009, *Involved Parenthood: Everyday Lives of Swedish Middle-Class Families*, Linköping: Linköpings universitet,
- Giddens Anthony, 2003, *Sociologi*, Lund: Studentlitteratur
- Grändeby Gustav, 2009-09-30, ”Varför ska man ha läxor för läxans skull?” i *Fria Tidningen*, Carlberg Lena (red.), www.fria.nu/artikel/80879, hämtat: 2010-10-01
- Hellsten Jan-Olof, 1997, “Läxor är inget att orda om – Läxan som fenomen i aktuell pedagogisk litteratur”, Uppsala: Uppsala Universitet, i *Pedagogisk forskning i Sverige årg 2 nr 3*, Göteborg: Göteborgs Universitet, <http://www.ped.gu.se/pedfo/pdf-filer/hellsten.pdf>, hämtat: 2010-09-17
- Hellsten Jan-Olof, 2000, *Skolan som barnarbete och utvecklingsprojekt*, Uppsala: Uppsala Univeritet
- Institute for social and economic research, <http://www.iser.essex.ac.uk/research/ese>, hämtat: 2010-10-12
- Intervjuer genomförda av Maja Stolt och Annika Leveau med elever på “Alskolan”, 2010-10-05

- Intervjuer genomförda av Maja Stolt och Annika Leveau med elever på
"Björkskolan" (elev nummer 7, 8, 11, 12), 2010-10-06
- Intervjuer genomförda av Maja Stolt och Annika Leveau med elever på
"Björkskolan" (elev nummer 9, 10), 2010-10-07
- Kvale Steinar, 2009, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Lund: Studentlitteratur
- Leveau Annika & Stolt Maja, 2009, *Barns upplevelser av läxor*, Malmö: Malmö
Högskola
- Lindell Ebbe, 1990, "Läxor-hemarbetets effekter och utformning", i *Vad säger
forskningen? 90:3, Metarapport nr 2*, Stockholm: Skolöverstyrelsen
- Skolverket, 1994, *Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och
fritidshemmet*, <http://www.skolverket.se/sb/d/468>, hämtat: 2010-10-15
- Skolverket, 2006, *Föräldrarnas utbildningsnivå har betydelse för resultaten
redan i femman*, <http://www.skolverket.se/sb/d/2633>, hämtat: 2010-10-05
- Trost Jan, 2010, *Kvalitativa intervjuer*, Lund: Studentlitteratur
- Utbildningsradion, 2008, *Skolfront: Privatundervisning*,
<http://uraccess.navicast.net.support.mah.se/mov.php?cat=00007>, hämtat: 2010-09-
15
- Vetenskapsrådet, 1990, *Forskningsetiska principer inom humanistisk-
samhällsvetenskaplig forskning*, <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>, hämtat:
2010-10-14
- Van Voorhis Frances L., 2004, "Reflecting on the homework ritual: assignments and
designs", i *Theory into practice*,
[http://findarticles.com/p/articles/mi_m0NQM/is_3_43/ai_n6361601/?tag=content;
coll](http://findarticles.com/p/articles/mi_m0NQM/is_3_43/ai_n6361601/?tag=content;coll), hämtat: 2010-09-17
- Westlund Ingrid, 2004, *Läxberättelser – som tid och uppgift*, Linköping: Linköpings
universitet Institutionen för beteendevetenskap

10 Bilaga 1

10.1 Frågeguide

Övergripande frågor, för att få en bild av eleven, hans/hennes hem- och familjesituation.

Berätta om dig själv, för att ev. hjälpa eleven kan frågor som exempelvis vad brukar du göra på din fritid osv. ställas.
Berätta om hur du bor, berätta hur det ser ut där du bor, har du ett eget rum osv.
Vem bor hemma hos dig? Berätta om rummet vi sitter i? Har du varit här förut? m.m.

Berätta om hur det går till när du kommer hem med en läxa från skolan? Berätta om din läxa, hur de ser ut? Brukar de alltid vara lika?

Vad gör du då i stället?
Tänker du på läxan då?

Läxor i förhållande till tid

Vad brukar du göra när direkt när du kommer hem från skolan? - Berätta.
Vad händer sen - Berätta
Har du några fritidsintressen? Berätta

Om du har läxa, när gör du den? Berätta
Hur lång tid tar det att göra din läxa (vanlig dag)?
Är det för mycket eller för lite tid?
Om du inte skulle gjort din läxa, vad skulle du då gjort?

Interaktionen mellan dem själva och andra personer i hemmet vid läxsituationen

Brukar någon påminna eller fråga dig om dina läxor? Utifrån svaren - Berätta
Brukar någon vara med dig när du gör din läxa? Utifrån svaren - Berätta
Burkar det vara någon annan hemma när du gör dina läxor- vad gör de då? Utifrån svaren. - Berätta.
Brukar du visa din läxa för någon där hemma när du gjort den? Vem? Vad händer då?

Tror du inte att någon skulle vilja sett din läxa? Utifrån svaren -Berätta

Syftet eleverna själva upplever med läxorna

Varför tror du att du får läxor?
Vem har sagt det?
Varför gör du/gör du inte dina läxor?
Tänker du att det spelar någon roll om du gör läxorna? Varför?

*Frågeteman där vi utgår från våra frågeställningar, Hur känns det? En följdfråga vilken kommer att användas för att ta reda på elevens upplevelse. Exempel: eleven berättar att mamma brukar påminna om läxan. Det är då intressant att få reda på hur eleven upplever detta. Vi kommer utifrån elevens svar be eleven berätta. För att få en utvecklad bild, kommer vi ställa frågan om det är så här det brukar se ut/gå till. Om inte hur ser det då ut.

11 Bilaga 2

11.1 Brev till vårdnadshavare

Kära föräldrar

Vi heter Annika Leveau och Maja Stolt och studerar till lärare vid Malmö Högskola. Just nu läser vi sista terminen på vår utbildning och där det ingår att göra ett examensarbete. Arbetet som vi vill göra har som syfte att få en inblick i elevers tankar och upplevelser kring läxor.

Vi har tänkt oss genomföra undersökningen genom samtal med barnen, där vi pratar med barnen enskilt kring deras upplevelser av och uppfattningar om läxor.

Samtalen kommer att spelas in med diktafon men förstöras så fort vår uppsats är klar. Vi vill göra det tydligt för er att ingen annan än vi kommer att få tillgång till det inspelade materialet. Vi hoppas med ert samtycke att kunna genomföra studien tillsammans med era barn.

Undersökningen kommer att ske med anonymitet, då vi inte kommer att använda oss av vare sig barnens eller skolans namn i presentationen av vår undersökning. Både ni som vårdnadshavare och ert barn kan när som helst avbryta ert barns medverkan i studien. Detta gäller även efter genomförd intervju.

Genom studien hoppas vi få en uppfattning om elevers tankar om läxor i hemmiljön.

Om ni har några frågor eller ni inte vill att ert barn deltar i undersökningen är ni hjärtligt välkomna att kontakta oss.

Med vänliga hälsningar,

Annika Leveau och Maja Stolt

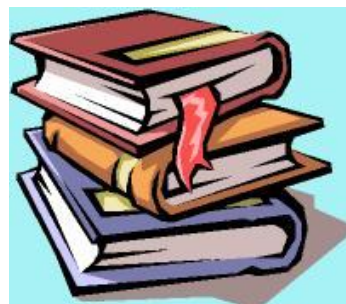
Kontaktuppgifter till Annika Leveau:

Mobil: 070-618 26 74

E-mail: annika.leveau@yahoo.se

Elevens namn: _____

Förälders namnteckning:

12 Bilaga 3

12.1 Sammanfattning av intervjuerna

Vi har valt att presentera sammanfattningar av intervjuerna. Detta för att göra det lättare för läsaren att få en sammanhållen bild av varje elevs svar, samt att det gjort det lättare att plocka bort material som skulle kunna röja elevens identitet. Eftersom vi i denna studie inte ämnar studera likheter och skillnader i flickor och pojkars berättelser har vi valt att skriva ”hen” på de ställen vi annars skulle skrivit ”hon” eller ”han”. Detta har varit en fördel för oss och är en fördel för läsaren, anser vi, eftersom risken att egenskaper och personlighetsdrag som kan uppfattas som könsspecifika omedvetet läses in i elevernas svar minskas. De fingerade namn vi valt att ge skolorna är ”Alskolan” och ”Björkskolan”. Alskolan ligger i det område där medelinkomsten är ca 70 000 kronor över medelinkomsten i kommunen, där det främst finns enfamiljshus, där antalet invånare med eftergymnasial utbildning är något högre än Björkskolans samt har en betydligt högre grad av förvärvsarbete inånare jämfört med Björkskolans. Björkskolan ligger i ett område där medelinkomsten är ca 50 000 kronor lägre än medelinkomsten i kommunen, där det främst finns flerfamiljshus men även några få radhus, där antalet invånare med eftergymnasial utbildning är något lägre än Alskolans samt har en betydligt lägre grad av förvärvsarbete inånare jämfört med Alskolans. De sex första intervjuerna som presenteras är gjorda på Alskolan och de sex sista är gjorda på Björkskolan.

12.2 Samtalsintervjuerna med eleverna

Elev 1 bor tillsammans med mamma pappa i hus, som vi får det beskrivet är det en mindre villagata. På sin fritid brukar hen träna Kung-Fu och spela data, när hen hinner umgås hen gärna med kompisar.

Hen berättar att hen arbetar med sina läxor varje måndag, tisdag onsdag och torsdag. Måndagar är den dag då de får sina läxor. Fredagen är en fri dag, det är också den dag hen kan leka med sina kompisar. Hen menar att om man inte hade haft sina läxor skulle det vara både bra och dåligt, bra skulle det vara eftersom det skulle finnas mer tid att få lov att vara med sina kompisar. Men det skulle vara dåligt på så sätt att man inte skulle lära sig något.

Hen menar att hen inte vet varför man får läxor, eftersom hen aldrig frågat, men menar att det inte är dåligt med läxor, att det är bra för att man tar ”ansvar för att göra dem” och för att man inte skulle lära sig någonting om man inte hade läxor. Hen berättar om att det är viktigt att göra läxorna först och sen något roligt, för att inte ”slöa”.

”Det är inget dåligt med läxor, läxorna är bra, det är ju för att ta ansvar för att göra dem.
Och inte slöa, och göra andra roliga saker först och sen orkar man inte göra läxorna längre.”

Hen beskriver sina läxrutiner så här.

”Då,...jag gör läxorna varje måndag och tisdag och onsdag. Sen på torsdag och fredag, eller på torsdag gör jag också läxorna. På fredag har vi inga läxor mer, då är det som en fri dag.”

När frågan ställs om vem som bestämt när läxorna ska göras svarar eleven så här:

”-Vem har bestämt att ni ska göra läxan på måndag och tisdag?
-Och onsdag, det är alla, alltså mamma, jag och pappa”

Måndagar och tisdagar gör hen sina läxor tillsammans med mamman, och på onsdagar och torsdagar själv. Läxorna görs alltid direkt efter skolan, för att det ska finnas tid för något roligt på kvällen.

Läxorna är inget som känns tråkigt för eleven, men hen menar att när man gjort det man måste kan man ha roligt. På måndagar brukar läxan ta en halvtimme till fyrtio minuter, och på onsdag och torsdag tjugo minuter, då det mest är repetition. Hen menar att det är ganska lagom tid att hålla på. Hen berättar att hen aldrig fått någon läxa över helgen, och aldrig någon matteläxa heller, förutom den gången då hela klassen fick matteläxa för att alla föräldrar skulle kunna se barnens matteböcker.

I vanliga fall är det bara de föräldrar, där barnen brukar få läxa för att de inte är färdiga, som får se.¹³³

Elev 2 bor tillsammans med sin mamma, pappa och lillebror, i ett stort hus med flera extra rum. Hen berättar att hen gärna dansar och sjunger hemma, men att det inte finns tid för någon dansskola. Fast när hen blir tretton ska hen börja på dansskola. Kompisarna är hen med när det finns tid och lust. Men hen måste alltid göra sina läxor innan hen får gå ut och leka ”för det är viktigast, sen lek”. Detta är vad de kommit överrens om hemma, och hen följer alltid överenskommelsen. Om hen inte hade haft läxor hade hen dansat, sjungit och lekt med kompisar mer.

Hen beskriver en väldigt tydlig struktur i sin läxläsning, på måndagen går hen igenom alla läxorna, där efter utför hen veckans meningar. På tisdagar tränar hen på sina glosor och veckans ord, mamman brukar förhöra dem på kvällen. Multiplikationstabellen tränar hen varje dag på datorn. Hen gör sin läxa när hen kommer hem från skolan, men ibland får hen fortsätta på kvällen. Beroende på vilka läxor hen arbetar med så tar det mellan fyrtiofem minuter till en och en halv timme, vilket hen uppger som en ganska lagom tid.

Hen berättar att hens mamma brukar fråga om läxorna ibland, när hen inte hunnit läsa mailet, men hen säger, att hen ofta själv berättar om sina läxor. Hen visar ofta sina läxor för föräldrarna för att de ska rätta dem, eller förhöra hen. Läsläxan läser de tillsammans ibland.

Hen menar att man har läxor för att man ska lära sig, exempelvis menar hen att hen lärt sig skriva, vilket är jättebra. Hen gör sina läxor för att hen tycker det är spännande att veta mycket, och att det kan vara bra för framtiden. Om hen inte gjort sina läxor skulle det bli sämre resultat på läxförhören, och man skulle veta mindre i framtiden.

Läxorna kan kännas jobbiga i ibland när man känner sig trött och så, men det är ändå viktigt att man gör dem, för att få rätt på dem. Hen menar att detta är hur hen själv tänker om läxan.¹³⁴

Elev 3 bor med sin mamma, styvpappa, lillasyster som går i trean och lillebror som går på förskola. Sen har familjen en liten hund också. Varannan helg är hen hos sin pappa och styvmamma. Hen påpekar för oss hur bra det är med många mammor

¹³³ Elev nummer 1, 2010-10-05

¹³⁴ Elev nummer 2, 2010-10-05

och pappor som kan ta hand om en, och att det är mycket släkt att besöka, vilka dessutom bor spritt i landet.

Hen är med i en simklubb och har tävlat med simningen sedan hen var sju år. Förutom att det är roligt att simma menar hen att det är bra att göra någon aktivitet där man inte redan har kompisar, får då kan man lära känna nya. Hen tycker också om att friidrotta, detta gör hen med sin kompis som är med i en friidrottsklubb. Ridning är också ett intresse, hen rider när hen är hos sin moster som bor på en hästgård i Stockholm. Men där brukar hen bara vara några gånger om året.

Hen berättar vilka läxor hen brukar få. Det brukar vara så att hen tittar igenom sina läxor när hen kommer hem från skolan, och att hen gör dem när familjen ätit middag. På tisdagarna brukar lillasystemen hjälpa till och förhöra glosor och veckans ord. Hen menar att det är bättre att göra läxorna utan mammans hjälp, för annars skulle det bli för jobbigt. Fast när hen behöver hjälp måste hen fråga någon av föräldrarna.

Läxan brukar hen göra på sitt rum, eller i lillasystemens rum för där är det alldeles tyst. Ofta stör hens lillebror, då han gärna vill se på tv i hens rum, han säger att sängen är mjuk.

Om hen inte haft sina läxor hade hen hellre spelat dator- eller tvspel, ”fast läxorna skulle nog gått först, det säger mamma”. Vidare berättar hen att alla föräldrarna tänker så, eftersom de vill att framtiden ska bli bra, och för att lära sig ta ansvar.

Hen tänker att man får läxor för att klara sig, exempelvis när man är och handlar, och man är utan miniräknare. Hen berättar också att läxor kan göra att hen lär sig saker som kan vara bra att kunna i framtiden.

”- Så läxor är bra för framtiden, tänker du så?”

- Ja, man kommer ha nytta av det ibland kanske, om man nu nån som ska söka till lärare så måste man kunna allt det för att kunna lära vidare. Eller som sjuksköterska kanske man ska räkna ihop mediciner och allt sånt kanske. Och därför måste man lära sig, det är viktigt.”

Hen berättar om en tjej i samma ålder, och på den skolan hon går har de väldigt lite läxor. Hen menar att det inte är bra, för de lär sig ingenting och kommer inte att ha det bra i framtiden.

När hen gör sina läxor tänker hon ofta att det måste gå snabbt, så att hen kan göra något roligt sen. Ibland är det till och med så tråkigt att hen väntar med dem till efter middagen eller så, så att hen kan göra något roligt först. Men det vanligaste är ändå att hen gör dem, men att det ska gå snabbt, för klockan tio är det sängdags. Hen berättar att det är några i klassen som brukar göra sina läxor på morgonen samma dag, detta irriterar deras lärare. Hen tror även att hens föräldrar vill att hen ska lära sig ta ansvar med hjälp av läxorna.

”- Om du inte skulle ha gjort läxan, vad tror du att du skulle gjort då?

- Då hade jag nog spelat data eller något tv-spel, för jag tycker om det jätte mycket. Fast läxorna skulle nog gått först, det säger mamma också.

- Är det någon fler än mamma som säger det

- Ja, det är alla, pappa, mamma styvpappa, styvmamma alla mina föräldrar kan man säga, sen är det många av mina kompisars föräldrar som säger så. För de vill ju att framtiden ska vara bra så klart.

- Är det därför du tror att de säger så

- Ja, kanske för att jag ska lära mig, ta ett ansvar.”

Hen vill gärna avslutningsvis berätta att ”läxan är en förebild för andra och för framtiden” och att man först tycker det är tråkigt men att man sedan kan vara stolt när man klarat det man gjort.¹³⁵

Elev 4 berättar att hen bor i en lägenhet med sin mamma och lillebror, alla har sitt eget rum, och mormor bor ett par trappor bort.

Fotboll är det stora intresset, hen har inte tränat på ett tag eftersom hen varit skadad sen april. Nu ska hen snart få börja igen. Förutom fotbollen hänger hen gärna med kompisar, när de hänger kan de vara både inne och ute.

Måndagarna är den dagen då hen får all sin läxa, då brukar hen kolla igenom dem, sen är hen ofta med kompisar. Finns det någon läxa att göra den dagen brukar hen göra den på kvällen. På tisdagen gör hen den läxan som ska lämnat på onsdagen, på onsdagen den till på torsdagen osv. Hen menar att mamman gärna ser att hen gör sin läxa innan hen är med sina kompisar. Fast hen säger att hen brukar få välja själv, det går bra att göra dem på kvällen också, det är lite olika hur det blir.

”- Och på tisdagen, då har du en läxa till på onsdagen. Hur ser det ut när du kommer hem på tisdagen?

¹³⁵ Elev nummer 3, 2010-10-05

Ibland så leker jag med kompisar, ibland inte. Ibland vill mamma typ att jag kommer hem och gör läxan, sen kan jag va med kompisar”

Mamman brukar påminna om läxorna, och hjälpa till och förhöra läxorna. Hen berättar även att mamma ibland från titta igenom läxan och se så att den är rätt. När hen gör sina läxor kvällstid brukar det vara vid sju tiden, och så tränar hen på morgonen innan skolan börjar.

En kvart till tio minuter varje dag brukar läxläsningen ta, och oftast är det bra om det går snabbt, så det finns tid över för något roligt exempelvis att det är något roligt på TV. Annars menar hen att det är ganska lagom med läxor. Hen vet inte riktigt vad hen skulle gjort med tiden om det inte funnits några läxor, hen säger också att hen inte skulle hoppa över läxan och därmed få skäll. Hen beskriver en faktor som motiverar hen att göra läxan:

”- Tänker du att det spelar någon roll om du gör dem eller om du inte gör dem?
- Mmm, om jag inte gör dem så får jag istället läxor på helgen och det vill jag inte, det är inte roligt. Då har alla andra roligt.”

Läraren märker om läxorna inte är gjorda, på så sätt att man får fel på exempelvis glosorna. Hen säger att läxorna är för att man ska lära sig mer, och för att man ska kunna saker sen när man är vuxen. Frågan ställs då om man inte skulle kunna lära sig detta i skolan, här får vi inget svar. För hen är läxa något man får med sig hem att göra för att man inte hann färdigt i skolan eller att man har det varje vecka.¹³⁶

Elev 5 bor med sin mamma och pappa i ett hus. Hen berättar att hon har ett marsvin, som hen tycker mycket om. Hen tycker bäst om att vara ute med sina kompisar och leka pjett och dylikt.

Eleven berättar att de läxor hen har är glosor, veckans ord och veckans meningar. Läxorna får de på måndagen, veckans meningar till onsdagen, veckans ord till torsdagen och glosorna till fredagen, ”så det är mycket vi ska hinna med”. När skoldagen är slut och hen kommer hem åter hen först och gör sina läxor, någon gång händer det att hen gör sina läxor på kvällen då de ätit.

”-Ja, jag ska egentligen göra dem varje dag, men så ibland så orkar jag inte, så kanske jag hoppar över dem... då gör jag dem efter middagen.”

¹³⁶ Elev nummer 4, 2010-10-05

Detta beror enligt eleven att på att hen i bland känner sig väldigt trött när hen kommer hem från skolan. Det händer också att hen inte gör dem alls, och kanske tränar lite på morgonen innan skolan. Då brukar hen inte få alla rätt på förhören, och läraren märker att man slarvat med läxorna.

” Det har hänt att jag inte gjort dem och så, men oftast gör jag dem. Kanske på torsdagen och jag inte gör glosorna till fredagen, så kanske jag inte får alla rätt eller så,..då övar jag på morgonen, men det räcker inte.”

Hen berättar att hens föräldrar brukar påminna om läxorna, och att de tycker att hen ska göra dem innan hen gör något roligt.

När hen sitter och gör sina läxor brukar det ta en kvart eller så, men hen tänker hela tiden på att det ska gå snabbt, ibland när hen säger att hen är färdig med läxan efter en kort stund menar mamman att det gått för snabbt.

Hen tror att man får läxor för att lära sig, att man måste få det rätt med pengar och sånt. Om hen inte haft sina läxor hade hen spelat data, lyssnat på musik eller något annat som känns roligt. Men hen uttrycker också en annan sak:

”- Om du inte skulle göra dina läxor, ja att du spelade data i stället, vad tror du skulle hända då.
- Ja, då tror jag att jag skulle få underkänt.”

När hen hör ordet läxa tänker hen på matte, geografi och engelska.¹³⁷

Elev 6 berättar att hen bor med sin mamma, pappa och lillebror i ett hus alldeles i närheten av skolan. Hen berättar att hen spelar både innebandy och fotboll, så det är träning fyra dagar i veckan. På helgerna är hen ofta i skogen med familjen eller med den friluftsförening hen är med i.

Hen berättar att de får sina läxor så att de har minst två dagar på sig att göra dem. Hen beskriver för oss om sitt ”läxsystem”, där hen delar in läxorna i två etapper. Främst gäller detta veckans meningar, då hen ena dagen slår upp orden och nästa dag sätter in dem i meningar. Vidare beskriver hen att måndagen, då de får alla sina läxor. Hen rabblar då alla glosor, veckans ord och multiplikationstabellen. På tisdagen skriver hen alla orden och på onsdagen hjälper mamma eller pappa till att förhöra dem. Varje dag som hen arbetar med sina läxor görs det direkt efter skolan, annars riskerar hen att missa sin träning. ”Skolan är viktigare än allt, säger dom”.

¹³⁷ Elev nummer 5, 2010-10-05

Hen berättar att det brukar ta en halvtimme till tre kvart att göra läxan varje dag. Efter det kan hen ringa någon kompis eller så. Hen menar att tiden som läxan tar att göra är lagom, men poängterar att det viktigaste är att man kan den: ”jag håller på tills jag kan”.

På frågan om någon brukar påminna hen om läxan svarar hen:

”- Nej, det var så upp till trean, då sa det har du gjort läxorna och så där, men inte nu.”

Hen beskriver även att föräldrarna brukar förhöra hen varje onsdag och torsdag. Hen brukar visa sina ”veckans meningar” för föräldrarna, och om det skulle glömmas frågar föräldrarna efter dem.

Hen berättar att hen tror att man får läxor för att lära sig ta ansvar och för att få mer kunskap. Så här tänker hen om ansvar:

”- Hur tänker du, berätta varför du tror att du får läxor.
- För att jag ska lära mig att ta ansvar, lite så här att jag ska lära mig mer och få kunskap och så.
[...] - Hur tänker du med ansvar,
- Jo, för att vi får ju hem någonting som vi ska göra och så, till fredagen och så där, då måste man göra det.”

Om hen inte skulle gjort sina läxor hade det inte känts rätt, som exempelvis i början på sommarlovet upplever hen det är som att något saknas. Hen berättar även att hen får läxor för att få mer kunskap:

”- Hur tänker du, berätta varför du tror du få läxor.
- För att jag ska lära mig att ta ansvar, lite så här att jag ska lära mig mer och få kunskap och så.”

När hen hör ordet läxa tänker hen på matte, inte för att hen får någon matteläxa nu ”det får vi bara på beting”, men hen hade mycket matteläxa när hen var liten, bara för att det var roligt.¹³⁸

Elev 7 bor i en villa tillsammans med sin mamma, pappa och lillebror som är 7 år. Hen har ett eget rum. På fritiden tycker hen om att sporta, gärna karate och simning, och är ibland med kompisar. Om eleven inte skulle haft några läxor tror hen att hen skulle vara mer med sina kompisar, sporta och vara med familjen.

¹³⁸ Elev nummer 6, 2010-10-05

Hen beskriver läxorna som enkla, att det går bra för hen att göra dem. Det är hen själv som bestämmer när läxorna ska göras. I vissa fall händer det att elevens mamma påminner hen om läxorna. Syftet med att elever har läxor tror hen är att eleverna ska lära sig extra saker, förutom det som de lär sig i skolan. Hen lär sig svenska, engelska och läsning genom sina läxor.

- [...]” - Varför tror du att du får läxor?
- För att kunna lära sig.
- För att kunna lära sig?
- Mm...
- Vad är det du ska lära dig för någonting?
- Som svenskan, engelskan, läsa.”

Hen beskriver även en faktor som motiverar hen till att göra läxorna:

- ”- Men min fråga är så du tänker att det blir ingen skillnad om du inte hade gjort dina,. läxor, så hade det inte blivit nå skillnad.
- Eller jo, det skulle det.
- Skulle det? Vad skulle det? Kan du berätta vad det skulle bli för skillnad?
- Alla lärarna skulle, vad heter det, skulle blivit arg på mig.”

Hen beskriver att när hen kommer hem från skolan brukar hen oftast göra aktiviteter som vara med kompisar och sporta innan hen gör läxan. Enligt hen själv brukar hen de dagar hen har läxor sitta ungefär en timme och arbeta med dessa. Ibland är hens mamma och pappa med när hen gör läxorna och hen säger att hen uppskattar det. Hen beskriver att det handlar om att en förälder förhör hen på engelskaglosor och att en annan förälder kan vara med och hjälpa till att beskriva meningar i läsläxan som hen inte förstår. När hen är klar med sina läxor brukar hen ibland visa dem för sina föräldrar. Det händer, dock sällan, att mamman påminner hen att läxorna ska göras.¹³⁹

Elev 8 bor i ett radhus där det enligt eleven är ”fint”. Eleven bor tillsammans med sin mamma, pappa och sin storebror som är 15 år. Hen har ett eget rum. Föräldrarna har enligt eleven gått all skola som man kan gå. Eleven brukar vara med sina kompisar, leka och cykla. Eleven prenumererar även på Kalle Anka.

Förest berättar eleven att de har läxorna som läraren skriver ner på tavlan. Efter betänketid beskriver eleven att hen har rättskrivning och läsläxa på tisdagar, glosor, engelsk läsläxa och vanlig läsläxa på torsdagar och glosor på fredagar. Efter

¹³⁹ Elev nummer 7, 2010-10-06

ytterligare några minuter in i samtalet nämner eleven ytterligare en läxa, mattepappret.

Eleven berättar att det brukar gå till på olika sätt vid läxläsningen beroende på vilken läxa det är, till exempel mattepappret gör eleven direkt efter skolan medan glosorna görs på kvällen. Eleven berättar även att mattepappret görs den dagen läxan ges av läraren medan glosorna görs på kvällen dagen innan läxan ska vara gjord. Eleven motiverar de olika tidpunkterna för när läxorna görs med att hen inte vill ha massor med jobb och lägga ner en massa tid på läxor bara en dag. När det gäller läsläxan berättar eleven länge om att hen kollar posten när hen kommer hem och att hen helst gör läxan i köket (gäller även de andra läxorna) eftersom rummet ligger så att eleven kan ha överblick av allt annat som sker i huset.

Eleven berättar att den är hen själv som bestämmer vilken dag och vid vilken tidpunkt läxorna görs och ger exempel på att hen har en utarbetad strategi för att göra rättskrivningen. Pappan brukar ibland vara med och stötta i läxprocessen. Eleven säger att pappan brukar hjälp till om eleven har problem med matten. Eleven beskriver att hen tror att föräldrarna tycker att läxorna är alldeles för enkla och inte alls så svåra som de själva hade när de var små. Hen beskriver också att brodern brukar hjälpa till och förhöra rättskrivningsläxan.

Eleven tycker själv att hen inte behöver lägga så mycket tid på sina läxor, kanske 5-10 minuter. Om eleven inte skulle ha några läxor skulle hen kanske sitta vid datorn, vara ute eller titta på tv. Men när vi frågar om vad eleven skulle gjort om den inte hade några läxor säger hen först:

”- Hum...Öh...Vad vet jag? *fniss* Asså inga läxor?”

Hen tror att läxor finns eftersom eleverna inte bara kan lära sig saker i skolan, eftersom läraren inte kan jobba hela tiden. Eleven säger att man måste ha läxor eftersom man måste lära sig men att hen inte gillar dem precis. Det sämsta med läxorna är att hen måste lägga tid på dem.¹⁴⁰

Elev 9 bor i en lägenhet tillsammans med sin mamma, pappa, lillebror och storebror. Eleven har ett eget rum men bröderna delar rum. På gården finns asfalt, plommonträd, vindruvor och blommor. På fritiden tycker eleven om att spela piano, tennis och badminton, fast nu har hen slutat att spela tennis i en klubb.

¹⁴⁰ Elev nummer 8, 2010-10-06

Eleven berättar att hen mest har läxa till torsdagar och att hen tror att det bara är läsläxa och mattepapper, efter ett tag in i samtalet kommer eleven på att hen också brukar ha läxa i rättskrivning.

När eleven kommer hem från skolan och har läsläxa och mattepappret brukar hen först göra läsläxan, sen leka och sen göra den andra läxan. Hen brukar läsa i ca 10 minuter och göra mattepappret i ca 5 minuter. Hen beskriver även att hen vill att läsläxan ska ta lång tid och att mattepappret ska ta kort tid.

- ”- Är det roligast om den går fort eller om den tar lång tid?
- Båda och.
- Mm. Kan ge ett exempel på en läxa som du vill ska ta lång tid.
- Eh.... lite läsläxan....
- Finns det nån läxa som du vill ska gå fort?
- Mattepappret.”

När hen ska göra rättskrivning brukar mamman vara med och läsa orden som hen ska stava till, men de andra läxorna gör hen själv. När hen gör läxorna brukar även hens storebror också göra sina läxor. Hen gör alla sina läxor i sitt eget rum.

För att komma ihåg att göra läxorna och vilka läxor hen har brukar hen kolla i en skoldagbok där allt detta finns uppskrivet, och hen brukar inte glömma att göra läxan. Ibland brukar eleven visa sina föräldrar vad som står i boken så de ska veta vad hen har gjort i veckan. Hen tror att mamman tycker bra om läxorna eftersom hon inte behöver påminna hen om att göra dem. Men hen säger också att mamman och pappan brukar påminna om läxan om hen glömmet. Vad pappan tycker om läxorna vet inte hen.

Det händer ibland att hen gör skolarbete tillsammans med sina kompisar. Då brukar de gå hem till varandra och förhöra varandra på ”läxan” som de har inför ett prov.

- ”- Är det någon speciell läxa som ni brukar göra tillsammans?
- När det är prov brukar vi göra tillsammans.
- Aha, brukar ni få läxor då till provet?
- Mm. Ja, för att man ska lära sig.”

Hen tror att läxor finns för att eleverna inte ska glömma det man lärt sig i skolan. Enligt eleven finns det en risk att glömma om man bara skulle leka. Och det är just leka med sina kompisar eleven skulle göra om hen inte hade några läxor.¹⁴¹

¹⁴¹ Elev nummer 9, 2010-10-07

Elev 10 bor i en lägenhet på en gård som, enligt eleven, de flesta i klassen bor på, vilket är roligt. Hen bor tillsammans med sin mamma, pappa, storasyster och lillasyster. Hen har ett eget rum. På under veckan har hen klart för sig vad som händer:

”- På fritiden så efter att jag kommit hem på måndag och onsdag och fredag så har jag fotboll och karate. Så på tisdag och torsdag är jag ledig så då tar jag tid på läxorna och sånt. Såå... efter tisdag och torsdag och så efter fredag då jag bara hemma och kanske nån gång spela data eller nått sånt.”

Hen säger att läxorna de har är matteläxa, läsläxa, engelsk läsläxa, glosor och rättskrivning.

När hen ska göra engelska läxan brukar hen först säga hej till mamman, sen går hen och gör läxan och sen är hen fri. Efter det äter hen lite mat och går sen på träningen, kommer hem och duschar, selar dataspel ett tag och går sen och lägger sig. Men det är inte alltid som hen gör läxorna direkt efter skolan ibland kan det gå någon timme, då hen vilar, innan hen sätter sig och gör dem.

Hen brukar göra sina läxor i vardagsrummet och i sitt eget rum. Hens mamma och pappa (oftast pappa) brukar vara med och göra rättskrivning. Då säger föräldern ett ord och sen ska hen stava det. Efter det rättar de läxan tillsammans. Hen berättar att lillasystemen också brukar göra sina läxor med pappan medan storasystemen brukar göra dem tillsammans med sina kompisar.

Hen tror att hens pappa tycker bra om läxor eftersom han själv är lärare. Samma med mamman för hon går också i skolan och har själv läxor. Om hen inte hade haft läxor skulle hen vilat lite, varit med sina kompisar, läst en bok och spelat lite dataspel. Eftersom hens pappa alltid frågar om läxorna skulle hen få säga att de inte har någon läxa.

Det har händer ibland, ca 3 gånger i månaden, att hen glömmer sina läxor och det är inte roligt dom gånger hen är ensam i klassen om att glömma. De gånger hen glömt får hen göra läxan till nästa dag. Så här uttrycker hen själv det:

[...]” –Sen så min pappa frågar alltid om jag har nån läxa eller inte så...[...]
- Frågar han alltid om dina läxor?
- Ja. För det är inte bra om man glömmer nån läxa för då måste man göra tills nästa dag och det är inte roligt om man är ensam om det.”

Hen tror att läxor finns för att läraren ska kunna se vad de kan i olika ämnen och för att de ska lära sig inte bara i skolan utan hemma också. Hen tycker olika om olika läxor. Till exempel kan hen bli trött om de har många sidor i läsläxa, medan engelskaläxan är bra eftersom hen är duktig på engelska. Ibland kan det också vara jobbigt att ha läxor och som exempel tar hen upp de dagar då det är träning för då måste hen passa in tiden för mat med tiden för läxan. Ibland kan hen också känna att hen inte kommer hinna läxan, till exempel om hen haft karate som slutar sent. Hen kan gilla läxorna de dagar det inte är träning eftersom det finns mer tid att fundera på läxan.

Det tar olika lång tid för olika läxor. Läsläxan kan ta ungefär 20 minuter medan rättskrivningen går fortare eftersom hen är bra på svenska.¹⁴²

Elev 11 har en mamma, pappa och lillebror som är 7 år. Oftast bor hen och hens lillebror hos sin mamma men ibland de hos pappa. Båda föräldrarna bor i lägenhet. Hen tycker om att pyssla, vara ute med kompisar, spela fotboll och vara på engelskalektionerna i skolan. På måndagar får hela klassen glosor i läxa som de har till fredag och engelsk läsläxa som de har till torsdagar. Senare under samtalet pratar hen även om ytterligare en läsläxa.

När hen ska göra läxorna är hen nästan alltid hos sin mamma som hen frågar om hjälp om en läxa är svår. Ibland gör hen läxorna direkt efter skolan och ibland när hen leker med kompisar eller är på träning efter skolan gör hen läxorna på kvällen. När hen gjort läxorna på kvällen brukar hen se på tv.

Hen bestämmer själv när läxan ska göras men mamman brukar påminna om att den ska göras så snart som möjligt och inte sparas till dagarna innan läxan ska vara klar och det brukar hen inte göra heller. De gånger hen glömt det blir det så att hen inte kan vara med kompisar på torsdagen för att hen måste träna jättemycket på läxan. Mamman brukar alltid fråga hen om läxorna och vill helst att hen ska göra dem direkt efter skolan. När hen gör läsläxan brukar hen läsa texten för sin mamma som får förklara svåra ord när de dyker upp. När de läser den engelska läsläxan brukar de lära sig att översätta den, men hen läser texten själv också.

Om inte hens mamma varit med och gjort läxan brukar hen visa den på kvällen. Då rättar mamman och sen får hen träna lite mer om det är något som inte är rätt. Ibland gör hen läxorna tillsammans med sin bästa kompis.

¹⁴² Elev nummer 10, 2010-10-07

När hen är hos pappa berättar hen att han kan säga:

”- Han brukar säga så: att om du behöver hjälp med någonting, asså, gör vad du tror, asså, gör det du själv tror så brukar han kolla på det sen om det är fel så brukar jag få räkna om det och så.”

Hen tror att läxor finns eftersom hen ska lära sig många saker som hen kanske behöver kunna i framtiden:

”- Varför gör du dina läxor?

- För att man ska lära sig och sånt.

- Mm. Är det för att nån annan... är det för att du själv känner så eller?

- För att jag själv känner så asså det är bara för att jag ska få bra betyg och så i framtiden och det är bra å kunna och sånt.

[...]

- Tror du det är nån skillnad om du gör dom eller om du inte gör dom?

- Ja, man kommer inte kunna... asså... om man typ ska lära sig nånting i matematik så kanske man ska räkna nån annan stans typ så kanske man inte kan det så kan det bli svårt att räkna ut det.”

Hen tror att hens mamma och pappa tycker läxorna är viktiga. När hen hör läraren i skolan säga ordet ”läxa” tänker hen på att hon bara måste göra dem när hen kommer hem.¹⁴³

Elev 12 bor i ett radhus tillsammans med sin mamma, syster och sin morbror som går i sjuan.

Hen berättar att hen tar hem sin syster från fritids. Hens mamma kommer hen klockan 22.00 på måndagar och onsdagar, på tisdag och torsdag kommer hon klockan 16.00-18.00 och på fredagar är hon ledig. Hen tycker om att spela X-box, vara ute och leka med kompisarna, då spelar de mest fotboll.

Hen berättar om engelska läsläxan som är till för att träna uttalet. Den läxan tycker hen är enkel. Sen har de också en matteläxa.

När hen kommer hem från skolan brukar hen först gå ut och leka med kompisarna och sen göra engelskaläxan. Då sitter hen i köket eller i vardagsrummet tillsammans med sin morbror som hjälper till om hen ber honom. Morbrorn gör inget annat är att plugga berättar hen och fnissar lite.

¹⁴³ Elev nummer 11, 2010-10-06

Varje dag ringer hens moster och påminner om läxorna och andra saker som hen måste göra. Men ibland glömmer hen bort att göra läxan och då brukar läraren säga att hen får göra den tills nästa dag i stället.

Om hen har många läxor, t.ex. på torsdagar har de tre läxor, brukar det ta max en timme att göra läxorna. På onsdagar och fredagar har inte hen några läxor.

Hen berättar också att det är bra att göra läxorna eftersom man kan få bättre betyg då, vilka är viktiga när man söker jobb i framtiden:

”- Så varför är det bra med läxor?”

- Man kommer få asså, om man gör läxor så får man bara bättre betyg och sånt.

- Mm.

- Man får bättre betyg än bara göra det här i skolan.

- Är det viktigt med bra betyg?”

- Ja, för framtiden kanske man vill jobba som doktor då kanske han chefen säger: ”Jag vill se dina betyg.” Så kanske jag har IG på allting då säger han: ”Du kan inte jobba här, du har inte bra betyg.”

Hen är inte så orolig för sina läxor eftersom hens morbror, som är så duktig, hjälper till.

Om hen inte hade haft några läxor skulle hen varit ute och lekt i stället.

Hen tror att läxor finns för att när man inte hinner allt i skolan så får man jobba mer hemma.

Hen tror att mamman tycker det är viktigt att man gör sina läxor så man kan få en bra framtid.¹⁴⁴

¹⁴⁴ Elev nummer 12, 2010-10-06